

Several songs of youth

~~Dal~~
Danilo Medić

Agram 1873

(Serbo-Croatian)

1873.

RAZLIČITE

PJESME

PRVOG DOBA

DANILA MEDIĆA.

U ZAGREBU.
TISKOM DRAGUTINA ALBRECHTA.
1873.

RAZLIČITE

PJESME

PRVOG DOBA

DANILA MEDIĆA.

U ZAGREBU.

TISKOM DRAGUTINA ALBRECHTA.

1873.

PREDGOVOR.

Poslje duge i žestoke borbe s različitim preprekama izidje mi za rukom izdati na svjet ovo malo djelce, koje nosi samo književni karakter. Izlazeći s njim na javnost ja ga kao takovog preporučujem prijateljom hrvatske knjige, a osobito rodoljubivoj mladeži.

Ako si blagosklonjeni čitaoc dade truda, te pomno pročita ovo nekoliko pjesamâ, uviditi će, da se tu nisam obzirao na moj sadašnji položaj, u koji me postavi samo **moje uvjerenje.** U ovom djelcu neću da zastupam ni jednu političnu stranku u Hrvatskoj; za to sam izbjegnuo svake zadjevice; s druge strane pjesma zahtjeva za svoj predmet samo **čednost i uzvišenost.** Neke iz ovih pjesamâ prevedene su na ruski, njemački i francezki jezik. Medju posljednje spada i pjesma **„Napoleonu Prvome“** koju sam naštampav, je preveo u prozi na francezki i odpravio Napoleonu III., usljed toga dobijem od njegova tajnika sljedeći odgovor:

Chislehurst
Cambden-house 2. Novembre 1872.

Monsieur Medić!

»L'Empereur a reçu la lettre que vous lui avez adressée ainsi que les vers que vous avez composés en l'honneur de Napoléon I. son oncle.

Sa Majesté les a lus avec plaisir; Elle a appreciée les sentiments nobles et elevées qui vous les ont inspirés, et ceux que vous avez exprimés dans ce chant d'admiration pour l'Auguste Chef de la dynastie. Sa Majesté me charge **de vous offrir tous ses remerciements.** Agréez, Monsieur, l'assurance de ma considération distinguée.«

Le secrétaire de l'Empereur:

Pietri m. p.

U isto vrjeme šalje mi marquis Hautefleuve 128 Napoleona, koji su od prilike iznosili po ondašnjem kursu 1100 fl. 80 n. a. v. Ja nijednog ni drugog pisma ne htedoh davati javnosti, da nebi bio proglašen kao »bonapartiste engagé« s tim bolje što politično uvjerenje i umjetnost nemaju ništa obštega. Neobzirući se dakle ni na što, nego na samu stvar, koja je pred čitaocem, ostaje mu izreći svoj pravedni sud.

U Zagrebu dne 1. svibnja 1873.

Danilo Medić.

Pjesme moje.

Pjesme moje, kitno cvjeće,
Blazi zvuci rodnog kraja,
U vami se sve okreće:
Muka pakla, sreća raja;
Sad ste kano djeva smjerne,
Sad gordošću neumjerne.

Slobodne ste kano soko,
A velike kano nada,
I vesele kano oko
Ili srdce kad nestrada;
Sad ozbiljne poput starca
Sad groznije od udarca.

U vami je ljubav sveta
Sladka mačta, vjera tvrda,
Pizma, zloba i osveta,
I svetinja i pogrda,
Smrt i život, raj i pak'o,
Dobro, zlo i naopako.

Vi ste vrazi tužnog groblja,
Vi ste luči mračne tame,
Bič i kuga crnog roblja
U vama su slike sâme:
O ljubavi i slobodi
O nevolji i nezgodi.

Za to moje misli ginu:
Sve za konja i junaka,
Za hrvatsku domovinu,
Za ljepotom dievojakâ,
Za poletom sokolovâ
I spomenom pradjedovâ.

Poslje svake rujne zore
Kad-no su mi na um pale:
Bajne luke, lomne gore,
Vile su me natjerale,
Da se latim zlatne strune,
Da pozdravim huku Unne.

Što tanane rosi site,
Site drhću, rjeka teče,
Ali, jao Velebite,
Još na tebi njegve zveče;
De prekini težko puto,
Junak mrzi robstvo ljuto!

Hrvatskoj.

Da si zdravo zemni raju,
Zibko mojih sretnih danâ,
Da si zdravo rodni kraju
Ratobornih Frankopanâ;
Da si zdravo sinje more
I urvinâ viti bore.

Da ste zdravo gorde stjene
Velebita, stane vilâ
I dubrave nakićene,
Da si zdravo zemljo mila,
Junakinjo ratoborna,
Nevjestico neukorna!

Kad pogledam tvoje luke
I sjetim se djetskih igrâ
Na srdcu mi minu muke
I bodro mi srdce igra,
Kano talas kad se krene
Da o tvrde udri stjene;

Al' mi opet tužno zebe:
Misli mi se jadne smetu,
Kad na krstu uzrim tebe
Mučenicom razapetu;
Težje su mi muke tvoje
Nego ljute rane moje.

Sâvo, Sâvo diko naših sadâ,
Nazovi mi barem jednu stranu
Gdje veseli Hrvat nebi strada'
Nenoseći na srdašcu ranu;
Istok ga je lancem okovao,
Zapad mu je srdce otrovao.

Na istoku boravi u mraku,
Na zapadu brani tudje krune,
Na sjeveru barbare u fraku,
A na jugu gorku sudbu kune;
Svagdje tudjin, nigdje nikog svoga
Al još nade negubi u Boga.

U Zagorju pod stogovi ječi,
Na Dunaju pase tudja stada,
Na Adriji lišen rodne rječi
I tudjinu u naručaj pada;
Svagdje tudjin, nigdje nikog svoga
Al' još nade negubi u Boga.

Na Korani robske lance nosi
I u tami polunoćnoj sanja;
Na Padu ga mač latinski kosi
Na Timoku u mečetu klanja;
Svagdje tudjin, nigdje nikog svoga
Al' još nade negubi u Boga.

Nit' će vragu svoje ime kriti
Dok se magle nad Hallanom viju,
A Perun ga s vedra neba štiti,
Dok mu toke topla prsa kriju,
Dok se skrlet-kabanice šire,
Uz zvuk blagi gromoglasne lire.

Rodna zemljo samohrana majko,
Veleuma izlomljena krila,
Mačte moje potopljena šajko,
Osjeti se što si negda bila,
Dok ti Bizanc vjere nepogazi,
A Lacium s Bogom neomrazi.

Tudjin s tebe plašt skrletni skide
I na tjelo crni frak navuče
Ćeri tvoje jezika se stide
A sinovi povjest tudju uče;
Vrag ti valjak na glavu nataknu
I ponosni kalpak s čela maknu.

Ah minuše tvoji stari dani
Djeca tvoja grozne suze liju;
Kamo tvoji ratoborni bani
Kojih djela tamne sjene kriju?
Ti postade nizka čina žrtva,
Ranjena si, ali njesi mrtva.

Kamo Solin i Krapina slavna,
Kamo dvori velevlastnih kraljâ,
Koje slavi povjest starodavna
Zvukom štita i zvekom sabaljâ?
Otac ćuti, unuk djeda pita,
I na vedru čelu starca čita:

»Još Hrvatska nekloni u nadi
Dok joj ponos ljutu ranu vida,
Blaga pjesma gorki život sladi,
Dok je iskre djevojačkog stida
Dok joj ranu ljubav naša cjeli
Dok se Balkan u snijegu bjeli«.

Roblje, roblje, okani se plača
Ti si junak, robstvo za te nije,
Robstvo bježi plamenoga mača,
Duh junački još u tebi zrije,
Ti za voljnost rjeke krvi proli,
Za tobom me tužno srdce boli.

Zemljo slave, koljevko junakâ,
Pomeni se tvojih starih danâ,
Budi opet velika i jaka;
Budi Šparta dok ti gori rana
Rim i Hellas kada gvôždje sjeva,
Budi Homer kad se pjesma pjeva!

Velebitu.

Velebite vilovito stjenje,
Ljubim tvoje mirisavo smilje,
Tvojih dragâ raznoevjetno bilje,
I vrleti oholo kamenje,
Vite jele nakićene grane,
I Krbave krilonoge Vrane,

Braću moju na glasu junake
Skerlet-plašte i oružje sjajno,
Bojna polja, pradjedovske rake,
Tvoje zvjezde, tvoje nebo bajno,
Tvoga sunca blagotvorne zrake,
Tvoje vjetre i tvoje oblake.

Ljubim tvoje visoke timore,
Svetičeva*) nepresušne mlaze
I Udbine krvave zalaze,
Tjesna ždrjela, nepristupne gore
I mrkoga u urvini vuka
I druga mu hrvatskog hajduka.

Velebite pradjedovski stane
Zemni raju, vrelo mojih željâ
I uzroče plača i veselja;
Srdca moga otvorene rane,

*) Vrelo pod Udbinom, poznato iz narodnih pjesamâ.

Ljubim tvoja koljena i skute
Tvojih stazâ vratolomne pute.

Ljubim tvoje čudotvorne vile,
Djece tvoje vojinstvene šale,
Rodne Like plahovite vale,
Stare dube, jablane i tile;
Strme klance, neprohodne šîbe
I po njima vesele kolibe.

Velebite care naših gorâ,
Ti si Olimp, ali grčki n'jesi,
Jer u tebi nestanuju bjesi;
Ti si dika jadranskoga mora
I prastaro sjedište Hrvata,
Pjesma ova neka ti je plata!

Zavičaj.

Znadeš-li ti one gore
Gdje skok Unne gromom pada,
Gdje se vihri s maglom bore,
A oblaci težka grada
Pokrivaju krute staze,
Gdje kroz magle oro leti,
A planinske vile slaze
Hladnoj gori niz vrleti?

Zar ti neznaš toga kraja
Gdje se na te nebo smije
Gdje se srdce srdcem spvaja
Gdje uz vjernost ljubav zrije,
Gdje tišina časom vlada
A sad rêk' bi da će tmine
I oblaci iznenada
Pogutati sve planine?

To je mila domovina,
Gdje najprije rujna zora
Pozdrav šalje iz daljinâ
Velebitu caru gorâ;
To je naša rodna strana
Sto put krvi polivena
I kopitom potapkana
I na sablji izmjerena;

Tu pozdravih prvim glasom
Djetskog plača mutnu Unnu
Gdje se negda nad talasom
U laganu igrah čunu,
I uvidih kretnju kola,
I ostavih moje luke,
Vrana konja i sokola,
I gusalâ začuh zvuke.

I zakopah djetske šale
S kojima se negda bavi,
Što su davno u prah pale
I naručaj zaboravi.
S njima ode sretno doba,
Koje prašta kad se skrivi,
Koje nezna što je zloba
Niti strasti plamen živi.

Kad se moje srdce sjeti
One sladke uspomene
Veseli me duh obleti
I izčeznu tamne sjene;
Kad se sjetim mojih ivâ
I zeleni onih lugâ
Mojih gorâ, mojih njivâ
Na srdcu mi mine tuga.

Da izvidam moje rane
O njima ću pjesme pjeti;
Dokle bolji danak grane,
Da ih čuva u pameti

Vrli guslar rodnog kraja
A kad robksi lanci puknu
I slobodna bude raja,
Da mi pjesme neumuknu,

Nego da je od Adrije
Do Dunaja braća poju
I dok magla Hallan krije,
Da pjevaju pjesmu moju:
»Hrvatske su ono gore
»Gdje skok Unne gromom pada,
»Gdje se vjetri s maglom bore
»I s oblaci težka grada!«

Napoleonu Prvom.

Slava tebi kavalire
Bez ukora i bojazni,
Veleume gorostasni,
Koga ime neumire
Dok se nebom sunce kreće;
S njim se cjelo ljudstvo diči,
Jer je svijuh inih veće
I samome Zevsu liči.

Velevlastni care carâ,
Koga Klio vjekovječi,
Primi ove skromne rječi,
Da ti ime puno čara
U nebesne zvjezde kujem,
Da ti gledam vedra lica
I od smrtnih odlikujem,
Kano orla izmedju pticâ:

Što si svjetu oči otvorio,
U njedrama donio slobodu,

I u maču slavu svome rodu;
Tvoj se or'o gordo k nebu vio
I nosao znak rata i mira;
Pred tobom je kleti krvnik pred'o
Na pobjede tvojih grenadirâ
Zavidno je Zevs s Olimpa gled'o.

Štitio si slaba i nejaka
Kaznio si neprava i kriva
A milost si carima dariva;
Djela tvoja dostojna junaka
Dopirahu po svijetu dalje
Nego luči viečnosjajna Feba
Što s iztoka zemlji pozdrav šalje
Kad izmjera plave svode neba.

Od Balkana do atlaskih gorâ
Bjehu stalne medje Frankistâna;
Vodopadi šumni Eridâna
I talasi ledenoga mora,
Starodavni svodi Piramidâ
Kažu znake tvoje velevlade,
Kano Issos silu Heraklida,
Pošto pred njim Grčka u prah pade.

Pred tobom je zemlja zadrhtala:
Ti se iznad Aleksandra vinu,
Ti Cezaru vjenac s glave skinu,
Ti nasljedi slavu Hanibala;
Tvoj je udar robske lance kida:
Od brjegova studenoga mora,
Do Pindusa vratolomnih gorâ;
Od Garone do kitajskog zida.

Nad svodovi arkoliskog mosta
Na brjegovi ponosite Rajne
I u žicâ gromoglasnih Hajne
Tvom junačtvu spomen vječni osta;
Helvecie nepristupne stjene,

Austerlica plavetna nebesa
I poljane Marenga i Jene
Stoje znakom tvojijeh čudesâ.

Sa stolice velevlâstna Rima
Jedinca ti gorka sudba uze,
Sva Francia proli za njim suze,
Jer izgubi u njem sve što ima;
Pak i tvoje tjelo u grob sprati,
No veleum medju nama brodi:
Njega vrjeme kosom nedohvati,
Da ti mjesta bojevâ pohodi.

Sad na Istru generale kliče,
Sad na Tibru zove mladog sina,
Sad na hladnoj stjepi Borodina
Hrabru stražu pod barjake viče:
Milione oko sebe skuplja:
Tu pred sjenom trouglog šešira
Kano pčele iz duboka duplja
Vrvi nebroj tvojih grenadirâ.

Čini mi se da sunu komete,
Da na zemlju plavo nebo pane,
Da pokrije gore i poljane
Tvoje bi ga ostre bajonete
U bezćutnom zraku dočekale;
Da se sami bozi gvôždja late
I na tvoje udre generale
Vezani bi izišli preda-te.

Da se mrtvi iz Orkusa skupe,
Da se na te višnji dusi krenu
I gromovi iz neba zaždenu
Još da rjeke iz koritâ stupe,
Čini mi se da bi se u mahu
Sve stihije opet mirno slegle,
I k'o vrazi u bezćutnom strahu
Nazad bi se pred tobom razbjegle.

Sjena tvoja trepti pred junaci:
Tu orlovi strjeloviti lete,
Tu se nižu ratoborne čete,
Tu se viju svileni barjaci,
Konji vrište, ljuti čelik zveči;
Oči tvoje kano munja sjaje
A gromom se ore kobne rječi:
»Straža gine, al se nepredaje!«

I zorom se ljuta bitka stiša,
Sve izčezne, oružje zamuči,
A tmina se od svjetlosti luči;
Tad iz vedra neba grone kiša:
U ponore rjeka krvi roni;
Nelepeću magloviti stjezi,
Niti nado smrtonosno zvoni;
Samo stoje usamljeni brjezi.

Prije no se žarko sunce rodi
I nad slavnim sine Austerlicom,
Tvoj geniji bàne s voštanicom,
Ter po polju tamo, amo hodi
I vragove tvoje gorko kune
I nevjeru krute sudbe kori,
A iz neba grmnu glasne strune
I gromom se zlatna lira ori.

»Povjest priča, legioni leže,
Al' još sjaji sunce tvojih danâ:
Spavaj mirno vodja Frankistâna
I od sjene tvoje vrazi bježe;
Ime tvoje propanuti neće,
Dok se sunce od iztoka radja,
Dok se zemlja oko njega kreće,
Dok se pravda traži i nagadja.

Dok Garone ponosite vale
Zlatni krčak ljepih djevâ crjepi;
A nebudi vrazi tvoji sljepi,

Vile bi te u zvjezde kovale:
Na Olimp bi nesle tvoju raku,
Da u hramu štitonosna Marta
Kano sunce sine u sumraku
Ponosito ime Bonaparta«.

Hanibal.

Hitro žreci i sufeti,
U hramu vas vodja čeka!«
Glas se ori, narod leti
Razleže se kršna jeka:
Tu lavovâ ljutih rika,
Tu brzijeh konjâ vriska,
Gluhi šapat, šum i vika
I svuda se narod tiska.

A Hamilkar u oltara
Sam mu pogled Rimu grozi,
Stoji sredi poglavarâ,
Kano Moloh medju bozi.
Jedva što se množstvo steče,
Uz hrabroga Hamilkara
Maloljetni junak kleče
I za otcem progovara:

»Kunem ti se rujnom zorom
I sunašca prvim zrakom
I Atlasom lomnom gorom,
Dnevnim lučem, noćnim mrakom;
Kunem ti se prvim plačem,
I devetim mojim godom;
Kunem ti se punskim mačem
I ponosom i slobodom.

Kunem ti se mojim štitom,
I pjesamâ naših zvukom;
I stolicom ponositom;
Kunem ti se desnom rukom;
Kunem ti se tokom Nila;
I tako mi očnog vida
I tako mi višnjih silâ
I visine Piramidâ.

Kunem ti se ljutom ranom
I njezinim blagim ljekom,
Kunem ti se zadnjim danom
I majčinim sladkim mljekom,
Kunem ti se vjernim robom
I otčinskim tvojim hljebom
Kunem ti se samim tobom,
Kunem ti se plavim nebom.

Kunem ti se orla letom
I tako mi sviju bjesâ;
Kunem ti se svijem svjetom
Od Orkusa do nebesâ,
Kunem ti se tvojom vlasti
I tako mi djetskih šalâ
I vojničke naše časti
I imena Hanibala:

Da ću vječnim strahom Rima
I Rimljanâ krvnik biti
I neću se nigda s njima
Ni u grobu pomiriti;
Ja sam Rimu kuga, bjeda
I strašilo za togate:
Za odrasle i za čeda
Za uboge i bogate.«

I minulo neko vrjeme,
Rima stiže težka kletva;
Još neklija zlobno sjeme
A osveta posta žetva:

Već u prahu Sagnut spava
I nesta mu s zemlje traga
A Hanibal poput lava
Preko gorâ, preko dragâ

Gazi Alpâ lomne hride
I prezire svake trude;
Pod zidove Rima ide,
Da ga Puni na smrt sude;
Man se kupe legioni
Na Trebiji, na Tićinu;
Vrazima se sreća kloni;
Svuda rimski bojci ginu.

Po svuda ih sreća služi
A Hanibal čete vodi,
Da za Rimom ruku pruži,
Da ga spali, preporodi:
Da protjera mirne lare
I penate iz domovâ,
Da poruši dvore stare
Da zapali hram bogovâ.

Rima snadje veća strava
Od vojvode Kartagenâ,
Nego kada zlato dava
Težkim vjesom ćorde Brena.
U korot se majke svile,
I plaše se djeca mala
Kad o prjekom jadu cvile:
»Muči eto Hanibala!«

Na zemlji je sve netrajno:
Sljepa sreća, mladost luda,
Sudbe krute vrjeme krajno,
Plač i tuga, starost huda:
I hrabroga vodju više
Stara sreća nepomaga:
Bogovi ga ostaviše
I predjoše u stan vraga.

Iznad Zame suton pada;
Noć prolazi, časi lete
No junak se neprepada,
Već razgleda hrabre čete:
»Jednog na sto, više nema«
Misli sjetan Hanibale
I s time se u boj sprema,
Da udari na ostale.

Zora sinu i na njega
Vodi mladi Scipione:
Sto orlovâ, trista stjegâ;
No junački duh neklone
Već uporno vraga srete.
No zaludu sile male
Nadvladaše rimske čete,
I podleže Hanibale . . .

I usamljen junak stoji,
Hrabra mu je vojska pala,
Samo zadnju nadu goji
U vitežkog Hadrusbala
I u sretni izhod rata;
Al gle opet sreće hude,
Odsječenu glavu brata
Rimljani mu na dar nude.

Vitez uzrjev rusu glavu
Vjerolomnu sudbu kune
I da barem spase slavu
Pod barjake kliče Pune;
No spavaju legioni
Nestade mu ljutih lavâ
Nemiču se težki sloni,
Samo osta cigla slava.

Još ne vrze rata sjena
A na Tibru Katon ište:
»Da se ruši Kartagena!«
Uplašene majke pište

I svake se žrtve čine,
A Hanibal natrag kani,
Da je spase, il' da gine
I da svetu kletvu hrani.

A djevojke nakit nose
Da se iz njih lanci kuju
I svilene režu kose
Da se uža zasukuju;
Posvuda se čete kupe
Da se brani voljnost grada
Da ga vrazi skupo kupe,
Ako junak nenadvlada.

Tu se svaka čuda tvore . . .
Već se ruše gorde stjene
I dvorovi punski gore
I nestade Kartagene;
A Scipio sredi dima
Na krvavi prizor zirnu;
U njem uzrjev sudbu Rima
Junačko mu srdce dirnu!

Vodja Punâ srdca tužna
Mahnu grada razvaline
I bez svite i bez sužnja
Odvrže se u planine,
Ter od tuda na sve kralje,
Na knezove, velikaše
Moleć čete knjige šalje —
No žene se Rima plaše!

Svjet se rimskoj slavi divi,
A Rim sama sebe vara
Jer Hanibal i sad živi,
I već šalje poklisara,
Taj zaklinje Antioha:
Daj ga predaj vlasti Rima,
Dok nam opet sin Moloha
Neudari na vratima.

Tad on nagnu čašu jeda
I na zemlju mrtav pade,
A Lacium pripovjeda
Prepaćene težke jade
I slavu mu svjetom širi;
Utuviše djeca mala
I Rim s k'jem se nepomiri:
»Muči eto Hanibala!«

Aleksander Veliki.

I sruši se gorda Tiva
Hellas ljute rane vida;
Već u krvi iztok pliva,
A falange Heraklida
Minuv tužno stjenje Tira
Vraćaju se iz Misira.

Već potonji Kodomana
U krvi se mrkoj kupa,
A stolicu Perzistana
Vitorogi taran lupa,
I ljulja se sto balistâ,
I careva sablja blista.

Iran gordom glavom klonu
A car sredi Perzipolja
Na krvavu sjedi tronu:
Bogova se svrši volja,
Sad dolazi red na Pora,
I Indostan pasti mora!

Ni to njemu nije dosta:
Jer zamišlja veće čine
Za Indijom Olimp osta,
I kad Zevsa s njega skine
Tko će onda da mu smeta
Da se zove carem svjeta?

Već pred vojskom car i svita
Kroz pustaru mračnu grede,
I sjaje se koplja vita;
Za njim ratne sprave sljede
A Pendžabom iz daleka
Razdaje se kršna jeka . . . .

Glas umuče, vojska ode,
No brzo je duhom pala
Nepijući hladne vode,
A car svoga Bucefala
Po debelu vratu gladi,
Perkoseći žedji, gladi;

I na tužni prizor gleda,
Namrštio vedro čelo;
Hefestion lica bljeda
Zrinu cara neveselo,
I znav da ga žedja mori
Ovako mu progovori:

»Care zemlje, sine neba,
Vojska neće poći dalje,
Nit' je vode nit je hljeba
I evo me k Tebi šalje;
Ona ime Tvoje kune,
Strah me care, biće bune.«

Aleksander mirno sluša
I vjernu se smije drugu,
No ipak ga boli duša,
Premda smijeh skriva tugu,
I s brza se konja spusti
Hotjev nešto da izusti . . .

U to k njemu četa vrvi,
I ore se kobni glasi:
»Vode, vode, ili krvi!
Da nam ljutu žedju gasi

Il' nas natrag doma vrni,
Il' nam ljutu žedju trni!«

I sve dalje glasi lete,
Urnebes se gromom ori,
A car rêk' bi da se smete
Tužnim glasom progovori:
»Pričekajte bolje zgode
Ta i ja bi pio vode«!

Družba začuv rječi cara
Poražena pred njim pade
K'o pred vihrom jela stara,
A pred njega vitez stade
Iz šlema mu vode nudi,
Da mu žedja nenahudi.

Da ne trpi ljute muke,
Već da s vodom tjelo krepi;
Car mu uze šlem iz ruke
I gleda ga; vitez strjepi,
I opet ga piti moli,
No car pred njim vodu proli.

I naglo mu u rieč pada:
»Ja neželim da je vidim
Kad mi vojska za njom strada,
Jer se bez vas piti stidim;
Da se stjepom rjeke liju
Ja bi pio poslje sviju!«

Vojska poput gospodara
Zaboravi težke trude:
Ne boji se više žara
Nit' joj ine muke hude
Nit' je straši žedja ljuta
Budi teža još sto puta.

Drugo vrjeme, druge ptice,
A junaci našeg vjeka

Nisu takve jogunice,
Nego bulje iz daleka
Kad se rjeke krvi liju,
Mnogi ni to neuzriju!

Cir i Krez.

Pade silno carstvo Medâ,
A bogati Lidianac
Dočekao kobnog reda,
I težki ga gnječi lanac;
Taj što negda nehtje znati
Da i care udes kroti,
Usudi se u prostoti
Silnom vragu na put stati.

Cir razoriv dvore Kreza
Vjerne sluge kliče brže,
Da se skreše stara breza:
Ter da na njoj vraga sprže;
Bradva grmi, granje pada
A plamen se neba tiče
Već u dimu žrtva viče:
»Solon! Solon! gdje si sada?»

Cir se trgnu, »a to šta je?
Solon? to je dično ime.«
Ter slugama nalog daje
Da mu s vatre žrtvu snime,
I ljutito nanj nabreče:
»Dede kazuj riječ onu
Što mromori o Solonu
Kad te tamo oganj peče?«

A Krez tužan pričat stade:
»Ja ti ništa neću kriti

Samo slušaj moje jade:
Ja sam bio car k'o i ti
I vlastnikom mnogog blaga;
Ta tebi je stvar poznata,
Da gomile moga zlata
Otidoše sve bez traga . . .

Jednom k meni Solon mudri
Iz Hellasa ponosita
Put mojijeh dvorâ udri,
Ja ga primih i upita:
Da li igdje smrtni ima
Tko bi mene sretnij' bio,
Jer sam onda tužan mnio,
Da je sreća u novcima.

Al što mudrac reče meni?
»Na zemlji se svaki vara
Kad u zlatu sreću cjeni,
Jer u času udes stvara
I samoga cara robom,
I nemilo grješe ljudi
Ako koji ino sudi
I dijeli misli s tobom.«

Ja s prezrenjem nauk odbi,
I mudraca ljuto krivi;
A on opet riječ spodbi:
»U nas neki Tellus živi
Dok Atena glasna cvjeta;
To bi čovjek dobrotvoran,
Valjan, čestit, neukoran
I proživi mnogo ljetâ.

I braneći otačbinu
U ljutome padne boju,
A braća mu spomen vînu;
Obezsmrtiv slavu svoju
Taj živiti nije prest'o:
O njemu se pjesme ore

I s ponosom Grci zbore,
Kako ljubi rodno mjesto.«

Ja prihvati njemu na to:
»Tko se zatim sretnij' cjeni,
Pokazav mu moje zlato?«
»Dva mladića u Ateni —
Brat Kleobis sa Bitonom,
Jer su oba hrabri bili
I slavu su zadobili
Preseliv se svjetu onom:

Jednom njina majka stara
Bogovima da se moli
Uputi se put oltara,
No nebjehu spremni voli;
Tad sinovi istu mati
Odvezu je na kolima,
Da se moli bogovima,
I legnu se trudni spati.

A ona se moli Jovi
Dignuv oči put nebesâ,
Da joj djecu blagoslovi
I sačuva od udesa;
I radostno lije suze
A već šalje silni Jove,
Na molitvu blagoslove:
I oba joj sina uze.

Zato su joj bozi sveti
Oduzeli oba sina
Sto je ljepo umrijeti
Poslje toli dična čina;
Daklen care nemoj ni ti
Vjerovati sljepoj sreći;
Prije valja u grob leći
Pak ćeš onda sretan biti.«

Ja se ovih rječi sjeti
I nazva ga po imenu,

Jer se danas ono speti
O čemu mi on spomenu;
I gle šta sam dočekao?
Jučer bogat, silan, slavan,
Danas tužan i kukavan,
Pa kako ga nebi zvao?

U to tužna žrtva presta
Izbrajati gorke jade
A Cirova gnjeva nesta:
Iz oka mu suza pade;
I vijerne zove sluge,
Da mu težke lance snime
I bratski se grli s njime
I vida mu rane tuge.

Cir od težke muke jeca;
»Ti savlada srdce moje:
Slobodan si ti i djeca,
I eto ti krune tvoje
I bogatstva tvojih predjâ;
Nek te tvoji slave puci;
A budi mi drug u muci,
I prosti mi što te vredja!«

~~~~~~~~~~

Vjenčanje.

letci šume, glasna zvona zveče,
Vesla mašu, čunovi se preče,
A u hitnji i staro i mlado
Iznad svoda kamenita grede,
Rêk' bi sprema hod u Eldorado;
A čete se duž obale rede.

Čemu vika, kuda narod trči,
Da sam sebi prolaz silom krči?
~~~~~~~~~~

Ili grmi, il se zemlja trese,
Il će Mletke da potopi more?
Niti grmi, nit' se zemlja trese
Nit' ih more potopiti more:

Ali za što gromoglasni zvuci,
Što li rade inozemni puci?
Tu sinovi mudri Albiona,
Tu lijeni Njemac pored Skita,
Tu veseli Franak do Saksona
I Španjolac roblje jezuita.

A sjenom se bjesno Ture vuče,
Tu oholi Poljak brke suče,
A ponosni Hrvat u odjelu
Kano paun medju gavranovi,
A po crta i oholu čelu —
Oro suri medju sokolovi.

Po perju se razaznaju ptice
A nabori divan-kabanice
Hrvata je ponosno odjelo;
Priroda mu dade još tri znaka:
Oči orla, otvoreno čelo
I u boju vrline junaka.

Ali čemu ovi poklisari,
Nešto mora da ima u stvari,
Il su igre, il junačke šale?
Svečanost je: običaj otaca;
Zvona ciče, dupljeri se pale:
Danas dužda moru prsten baca.

I s visine oholih čardakâ
Glede k moru gospoda Mletakâ,
Kano bozi s olimpskih vršinâ
Kad Anhinsa od danajskog gnjeva
Spasi ljubav plemenita sina,
Kome Virgil divnu pjesmu spjeva.

I gle ide sa zlatnoga stola
Hrabri dužda Petar Urseola
I svoga se Bucentavra* maša,
Da se vjenča svečanijem šumom,
A Neptuna ponosita snaša
Priglašuje da joj bude kumom.

S Bucentavra grme baljemezi
Vitlaju se na jamboru stjezi;
Momče prsten nevjestici vinu,
Glasovi se sa obale čuju,
Sjajno gvôždje četimice sinu,
Nebesa mu vedra odjekuju.

Opet grme grozni baljemezi
Na jamboru vitlaju se stjezi, —
I tiho se put obale šulja;
Diljke četâ »pred prsima« sjaje,
Ruke plješću, a more se ljulja
I na pjesku rukû odvjet daje.

Promeću se lakokrile barke
A uz pjesme Danta i Petrarke
Nečuju se ni valovi mora;
Svadba presta, tišina zavlada,
More ćuti, nema odgovora;
S Bucentavra bjelo jedro spada.

*) Bucentavar je ladja, koja je vozila duždu kad je kuda putovao, na njojzu se i vjenčavao s Adrijom.

Skender-beg.

Kobni žrjebi nad iztokom pali
Iznad sjajne krune Simeona
I u lance Balkan okovali;
Nezvekeću u Jedrini zvona
Nit' je čuti žetelačkog glasa,
Ranjen Hellas u okovi stenje
Samo osta voljnost Albanasâ
I njihovo ponosito stjenje.

No nad njima plaha munja sjeva.
Silan sultan vodi janjičare,
Već se rjekom krvca prolijeva,
I ruši se gordi Akhisare;
Kastriotić branioc Epira
Odpor dade, no malaksa snaga,
Ter u cara tužan ište mira
I žalje mu tri tovara blaga:

Zlatni balčak djedovskoga mača
I srebrene kopče od dizgina,
A uz cjenu godišnjeg harača
Sva četiri u talace sina;
Murad zrinuv ponosite dare
Hitro kliče paše i vezire,
Da tri veća vode u munare,
A da Gjorgja u saraju smire.

»Čuvajte mi i milujte njega
Medju djecom staroga sultana,
Nadjen'te mu ime Skender-bega,
Učite ga mudrosti korana;
To će biti čudo od junaka,
Jer su oči ogledalo duše:
Toga nitko nezataji znaka,
Ni kad brige radost srdca ruše.

Kad na djetske zaboravi dane,
A proglasim za serasker-pašu,
On će kano sunce na sve strane
Osvjetlati zlatnu krunu našu;
Slava će mu grmiti po svjetu,
Turci će se ponositi s njime;
Vodite ga princu Bajazetu
Da se ima zabavljati s kime!«

Vrjeme bježi, a janjičar raste:
No tužan je: sjetu s podava,
Jer odleću i doleću laste
A od majke nenose pozdrava
I često se zlatne žice lati;
Pjesmu pjeva, grozne suze lije,
Al' Turcima neda razabrati,
Što na srdcu neveselu krije.

I gle čuda mladi Miridita,
Brz'jem konjem po taboru šeće,
I maša se koplja strjelovita
I težkijem šestoperom kreće;
Još ne minu ni godina danâ
A slava mu po svijetu puče,
Da je trista dobio negdanâ,
A gusle mu u pohvalu zvuće.

Vrani suton iznad Kroje prêda.
Nad šatorom paše kapetana
Bljedi mjesec s vedra neba gleda
A Gjorgje se lati jatagana
I prihvati carevu muširu:
»Daj mi ferman po otcovkom pravu,
Da sam vodja četa u Epiru
Il ćeš rusu izgubiti glavu.

Rodnu ste mi zapalili Kroju
Otrgli me iz majčina krila,
Poturčili tužnu braću moju,
Nužda me je samo prisilila,

Ime moje ponosito kriti;
Ja se samo pred vami pritvara;
Ferman pašo, il će loše biti,
Ja turskoga nepriznajem cara!

Još padiši nedoprli glasi
Da ga lažna iznevjeri nada
A krni se polu-mjesec gasi,
Carski barjak u prašinu pada;
A čete se iz Jedrine kreću,
Mani sultan plahom munjom leti
Da pokuša na bojištu sreću,
Da se vragu za nevjeru sveti.

Zora sviće, kobni časi biju
Stjezi šušte, demir ljuti zvoni
I opet se rjeke krvi liju
A sreća se Arnautu skloni;
Car pogledav čase preke zgode
Ljutit zove velikog vezira,
Da se čete u Jedrenu vode
Jer priznaje kralja od Epira.

Pod teretom svakojaka mita
Podklekuju trista dromedara,
I već Turci mole Miridita,
Da careva neodbaci dara;
No osvetnik ne prima darovâ
Nego s malo rječi odvjet daje:
»Moja ćorda, ona se nekova,
Da se vragu za zlato prodaje!«

Svega nesta smrću Kastriota,
Ali što je danas s Miriditom?
Crni sužanj, nevoljna sirota;
Tudja sluga i mačem i štitom,
Vrag slobode i robstvom se zori
I u tami polunoćnoj bavi,
No povjest za prošlih danâ kori,
Što junaka svoga zaboravi.

Arnauti.

Na Bojani u Epiru
Jedan mojih prijateljâ
Priglasi me svome piru,
Da mu budem drug veselja;
I reče mi: »samo taji,
Jer su takvi običaji.«

To je svadba bez svatovâ
Bez sprovoda, bez barjakâ,
Bez nejakih djeverovâ,
Bez mladijeh djevojakâ,
Bez nakita i darovâ
I rodjakâ i kumovâ.

Sve je mirno; a Bojana
Poput lava grivom trese,
A dva mlada kapetana
Ogledaju samokrese;
Čudne svadbe, čudna pira
U sinovâ od Epira!

Okrenuv se ja zapita:
»Kažite mi što imate?«
Na to mladi Miridita:
»Samo da nas zakopate
I budite tvrde vjere,
Skrite tajnu do večere!«

Za ljeve se palce kvače,
A u desnoj breše reže,
Iskra sinu, prah dotače
I već oba mrtva leže;
A duše se nevesele
U prorokov dženet sele.

Sve je mirno; pored brjega
Ubojne se cjevi dime,
A unuci Skender-bega
U hladnu se raku snime,
Svadba presta, rjeka teče,
A ja svrši što se reče.

Pljenik.

Još vitežke Sasanide
U korotu Iran žali,
A Altaja lomne hride
I Oksusa mutni vali
Pred stopama leže hana
Velevlastnog Tamerlana,

A iztoka svi emiri
Kano guje pred njim gmižu,
Uto vodju u Ankiri
Nakon boja glasi stižu:
»Evo idu dromedari
I na njima čudni dari!«

Čudne vjesti, čudna dara!
Još ni jedan vožd Hellenâ
Ni Rimljanâ ni barbarâ
Nezadobi takvog pljena,
I dokazom sretne zgode,
Izredna mu roba vode.

Kakva roba i od kuda
Očekiva han Tartarâ?
Težke njegve, udes huda
Dopanuli cara carâ:
Ilderima-Bajazeta
Lazareva gordog zeta.

Jutros sultan, roblje sada,
Jutros plahom munjom sija
Od iztoka do zapada,
A sad mu se lanac vija
Oko ruke, što do skora
Drma s ključi trijuh morâ.

Jučer cjelom svjetu cari,
I nogama krune čepa,
Jutros arslan u Sahari,
A sada ga krvnik sčepa,
Da mu gorku sudbu kaže,
I životom razpolaže.

Han pogledav na pljenika
Od saruka pa do pete
Začudi se i povika:
»Ti-li-si to Bajazete?
Ili smo mi oba bjesna,
Ili je ova zemlja tjesna?«

Ti započe rat iz pizme,
Misleć da ćeš sresti Goze,
No neidu svake čizme
Te na jedne iste noge:
Tu ne lete vrani kosi,
Gdje se carstvo na trg nosi!

Prorok uči iz korana,
Da ljubimo svoga gosta;
A ti goste Tamerlana,
Neka ti je mržnja prosta;
Pomnjiv prošlost, ja se sjeti,
Da se samo hrdja sveti;

Neka svijet širom čuje,
Neka prorok s neba vidi,
Da i vraga junak štuje
I nizka se čina stidi:

Slobodna te natrag vraćam,
I troškove rata plaćam!«

U to sultan izvan sebe:
»A ja kad bi sudac bio
Na ostrom bi kocu tebe
Pred šatorom umorio;
Zašto žališ sudbu moju,
Kad prezirem milost tvoju?«

»Samo Allah milost djeli«
U koranu tako stoji,
Al' u njemu još ne veli,
Da se junak smrti boji,
Što zapadu strah zadava
I gradove razorava.

Ta ti još i neznaš tužan,
Da sam moju rusu glavu
Na Dunaju ost'o dužan
Niti stoji u mom pravu
Da ja primim što ti veliš . . .
Još ti da mi milost djeliš?

Vodja začuv gordo Ture,
Odmah hitre sluge kliče
Da u gajbu pticu ture:
Ine muke za-nj neliče,
A Bajazet glavom šenu,
I smrtni si udar genu.

Timur skrstiv trome ruke
S vraž'jom krvlju srčbu trne,
Ter u času redi puke,
I obratnim putem vrne,
Da po tragu djeda sljedi,
I nitkoga nepoštedi.

I kuda mu vojska minu
Strah i užas vragu zada,

No i njega udar šinu,
Jer preminu iznenada;
Horda cjeli svjet pokori,
I sama se u prah stvori.

Darovi.

Poražena Bosna leži
Pred stopama supostâta,
Očajana raja bježi
Ter se kršna stjenja hvata,
I Udbina gorda pade,
Al' još tinja iskra nade:

Još se dime smrtne cjevi
Još se krstaš-barjak vije,
Još hrvatski grme spjevi
Još Velebit pao nije:
Oružana Lika stoji,
Da u krvi ćordu poji:

Krv se lije, i do zore
Sva Udbina u prah leže;
Uporno se Turci bore
Ini ravnim poljem bježe;
Man tvorahu svaka čuda
Kad ih snadje sreća huda.

Nema više hrabrog Kune:
U turskoj se kupa krvi,
A ostalo preko Unne
Niz vrleti lomne vrvi
I stidno ih bjegstvo spase,
Da raznesu tužne glase.

Navuče se tamna sjena
A niz klance Unna skače

K'o lavica razjarena,
Tlapi ti se, k'o da plače
A sad rêk' bi pjesmu poje,
I pominje slavne boje.

Šumi Unna, mutni vali
Niz kršno se sjenje toče
I dosegnuv kremen-skali
Bistru Uncu zborit poče:
Da dolazim s Velebita
Gdje se koči jela vita,

Gdje urlaju mrki vuci,
Gdje se suri orli legu;
Da olakšam tvojoj muci
U žurnom ti dodjoh bjegu,
Da mi pričaš velje jade,
Kako tužna Bosna pade.

A evo to na dar nosim
Izranjena janjičara
I u ime bratsko prosim,
Da neprezreš toga dara;
To je plemić od Bihača,
I majci se s boja vraća.«

Ljutit mladić mrko gledi
Na čelu mu plamen gori,
Sad crveni, a sad bljedi
I napokon progovori:
»Ja neprimam toga dara
Ja netrebam janjičara!«

Izranjeno Ture ječi,
Savlada ga ljuta rana,
Ter izusti zadnje rječi
Umirući iz korana,
Neznam kako Turci vele
Kad se u svoj dženet sele.

Zeleni se ćurak pusti
A čalma mu poput snjega,
Čini mi se da izusti:
Primi Allah Mustaj-bega!
Dok se Ture s mukom bori
Opet Unnac progovori:

»Na čast tebi takvi dari!
I razširiv krila laka
K'o da malo za dar mari
Odbi konja i junaka:
»Nek' mu gavran kosti glodje
Nek' mu duša u ad podje!«

U to ini darak stiže,
Ali jao hude sreće,
Snova Unna glas podiže:
Dar se nikom nenameće
Evo tebi ljepšeg dara:
Evo tebi graničara,

I tako im moga toka
Još ni jedna gorska vila
Nepoljubi ljepšeg oka,
Nit' se ljepša kosa vila
Iznad vedjâ vedra čela,
Hladna, tužna, nevesela.

Još ni vodja od Uskokâ
Nije im'o tog odjela
Il nosio takvih tokâ;
S njime sam tebi donijela
Na tokama oku zlata,
I viteza nepoznata;

I pod sedlom konja vrana;
Još ni jedan ban Hrvatâ
Od plemena Frankopana
Nije jao ljepšeg hata;

Ni oružja ljepšeg kôva
Niti sedla šinširova.

Sretan Unnac žrtvu gleda
I na mrtvo zrinu tjelo,
Hladno kano santa leda,
Poljubi mu vedro čelo
I nad njime proliv suze,
Niz vrlet ga sobom uze.

Val za valom u vir gine,
Vitlaju se iskre mlaza,
A vitez se iz dubljine
Ni dan-danas nepokaza;
Man ćeš pitat' i Najade,
Kom ga rjeka na dar dade.

K O B.

Zlatna krila rujne zore
Nad iztokom zatreptala
I obasjav kršne gore
Na hladna im njedra pala,
A vedro se nebo muti
Avaj Bože na što sluti?

Il će biti težka grada,
Il će sunce da pomrči,
Il na zemlju nebo pada,
Što uplašen narod trči;
Kakva ga je snašla kinja,
K čemu viti panos tinja?

Nit će biti težka grada,
Nit će sunce da pomrči,
Nit na zemlju nebo pada,

Nit uplašen narod trči,
Već Krajina kliče boju
Ratobornu djecu svoju.

I k'o orli iz oblakâ
Kad se na glas Vile slete
Sabrao se kod barjakâ
Cvijet Like. Čudne čete,
Još ni jedan Cezar Rima
Takvih četâ nije imà.

Nit' je igda satrap Šira
A još manje kalif Meke
Odpravljao takvog pira,
I udao ljepšeg seke,
Što joj Bosna šalje goste,
Da se s njome skoro proste:

Tu oholi Velagići,
Tu sinovi Kulen-bana,
Tu bogati Atlagići
Vlastelini Malovana
Kupe čete izabrane,
Da junački Liku brane.

A Fatima Zmajevića
Nebrojeno nudi blago:
Zlata, srebra, sokolića,
Da joj sultan čedo drago
Arslan-bega neodreče,
Da ga Hrvat neposječe.

Zmajević je uzor časti,
Zmajević je gorde ćudi:
On sto putâ voli pasti,
Nego da ga Turčin kudi
I da pita: »gdje bi lani,
Kad padišah Liku brani?«

Toga on ni mrtav neće,
Niti sluša plačnu mati,

Nego gvoždje na se meće,
I zlatne se uzde lati;
A Fatima suze roni
Da ga samo k sebi skloni:

»Arslan-beže čedo milo,
Silnog cara britka ćordo,
Ponos Bosne, desno krilo,
Nezatiri pleme gordo;
I neidi u Krajinu,
Neka drugi za nju ginu.

I prije je bilo boja:
Tamo su ti djedi mrli;
Kad te moli majka tvoja
Poslušaj me tiću vrli:
Posjeć' će te Gjaur kleti
A tko će te da osveti?

Zaludu ga majka stravi,
Mani grozne suze proli:
Zmajević je vitez pravi;
Njega nitko neumoli,
Da za život slavu proda
Plemenitog svoga roda.

I neminu deset dana
»Udbina je« glasi lete
Do osnova izkopana,
Hrvati se ljuto svete;
Ubijen je Lički Tale
I sve su mu čete pale;

Sve podleže zloj sudbini,
Nigda neće svoga stjega
Turci dići na Udbini;
A vrazi su Arslan-bega
Uhvatili, i k'o lavu
Odrezali rusu glavu«.

Razcviljena Bosna jeca
I Krajini gorko prijeti,
Al' joj neće više djeca
Sobom roblja donijeti;
A Fatima skriva tugu
I doziva vjernu slugu.

Da joj sedla konja bjela,
I svileni saruk suče,
A sama si s nježna tjela
Žensko ruho hitro svuče;
U mužko se ruho krije
I lati se dimiškije.

Osveta je mis'o gadna,
Ali kada rana gori
I zacvili majka jadna,
Nesluša se šta se zbori;
Kad se tužno srdce sjeti
Ono žudi da se sveti.

U to mladi Arslan-beže
Po Krajini čuda stvâra:
Sad dušmanska sela žeže,
Sad s mečeta krst obara;
Dok ga majka mrtva drži
Beg i Medak gordi prži.

Sva Krbava ognjem plamti,
A nebo se plaštem skrilo,
Još ni Hallan nezapamti
Da je ljućeg boja bilo,
Nit' se više čini zalâ
Dok je stara Troja pala;

Tu se često Turci i krsti
Ognjenijem ljube usti,
Ali begu nema vrsti;
Već su mnozi ćurci pusti;

Samo njega sreća služi,
Zaman majka za njim tuži.

Ali kano slaba tila
Kad joj vjetar granje krši
Iznemože turska sila
I s time se borba vrši;
U krvi se slava gasi
A junaka bjegstvo spasi.

Leti Kulaš brzi, leti,
Ni munja ga nebi stigla
Hoće-li ga prenijeti?
Griva mu se u vis digla,
Iz ustâ mu pjena curi,
A iz oka oganj juri;

Iz kopitâ iskra sjeva,
Al' ga neće prenijeti . . .
Zaman leti neokljeva
Jer mu valja tamo mrjeti;
Ne gdje smrtni ljudi sude,
No gdje volja Allah bude!

Konjic leti preko ždrjela
I već drugi klanac minu,
A za trećim Fatma sjela;
Iz rukû joj diljka sinu,
Ali mjesto kaurina
Ubi tužna svoga sina!

Glava za Glavu.

Na Udbini u turskoj Krajini
Mladi Turci čudno čudo kažu:
»U Vakufu ohol plemić sjedi
I zove se Hassan Hajdenović;
U njega je nebrojeno blago:
Sjajne toke bega Atlagića,
Koje mu je na sablji dobio,
Vrani konji bana Zrinovića,
Koje mu je na dar odpravio;
Bajne luke i ponosni dvori,
A bisera i suhoga zlata
Više ni car u Stambulu nema.

Ali junak za to malo haje,
Jer Krajina ima dosta tokâ,
Brzih konjâ i oružja svjetla,
I čardakâ u dobrih junakâ:
Starac ima jedinicu ćerku
Po imenu svilokosu Selmu,
Ni sunce joj još nevidje lica,
Nit je crna roba rukom dirnu,
A kamo-li da je momče ljubi.«
Tako vele Udbinjani Turci,
I kunu se gromom iz oblaka
Da je ljepše u Krajini nema.

Nad njom otac cjele noći straži,
Niti obdan može mirno leći
Od krvnika Jašarića Bećka,
Koji kupi po Krajini Turke,
Da mu otme na silu djevojku;
A za rusu Jašarića glavu
Hassan daje svakojake dare:
Svilen saruk i alem-kamenje,

Vrana konja i siva sokola;
Oženjenu pradjedovsku kulu,
Neženjenu kulu i djevojku,
Koje ljepše u Krajini nema.

Od Bagdada, Meke i Medine,
Od sjevera, juga i zapada
Prose momci prelijepu Selmu:
Turci nude konje i oružje,
Krajišnici toke i čelenke,
A Latini zemlje i gradove;
Plemstvo Bosne, Like i Krbave
Nudi za nju na tovare blaga;
I prosi je imam Dagestâna
I bogate mirze Teherâna;
No zaludu, starac ćeri neda,
Jer je ljepše u Krajini nema.

Jednog jutra Hassan uranio,
Ter se šeće po zelenu lugu
I prevrće svakojake misli;
U to k-njemu mlado momče dodje;
Krvave mu do lakata ruke,
Kano orlu kandže do koljenâ,
Na grudih mu toke izlomljene
A rusa mu kosa pomršena;
U desnici mrtvu glavu nosi;
Sjevaju mu oči sokolove
Kano plaha munja iz oblaka:
Ej ljepšega u Krajini nema.

Božju mu je pomoć nazivao,
A ljepše mu Turčin prihvatio:
»Da si zdravo neznana delijo!
Od kuda si tako uranio,
Što-li su ti kose pomršene,
I svijetle toke polomljene,
Kome-li si odsjekao glavu?«
A momče mu na to odgovara:

»Ja sam rodom od Udbine grada,
Od Doljani sela ponosita,
Gdje se lani ohol mečet bjeli
A danas mu ni spomena nema.

Ime mi je Milkoviću Medo,
Djedi moji bjehu vitezovi
I nosahu svilena barjaka
Dok Hrvatskoj nepomrča sunce;
Jučer sam se umetao s Turci
I odvrgoh begu Jašariću
Od starine dušmaninu tvome;
No Turčin me na prevaru rani,
Ja mu rane neostadoh dužan,
Već mu skidoh medju Turci glavu,
I evo je tebi na dar nosim:
Ljepšeg dara ni pri svadbi nema,

Krv mi jučer prolivena neda,
Da se majci na Doljani vratim,
No znaj da sam junak od junaka:
Na konju sam mladost izgubio,
Džilit mi je zanat od djetinstva,
A vičan sam tanku dževerdanu,
Sto sam putâ na vrh Velebita
Zastreljao na letu sokola,
A da sam te uhvatio lani
I tebi bi odsjekao glavu,
A danas ti gostoljublja tražim,
Jer mi mira preko Unne nema.

Junaku je stidno biti sluga,
Već me uzmi za vijerna druga,
Da te pratim kada u lov kreneš;
Naučit ću grabljiva jastreba,
Što u zraku hvata golubove,
I dajem ti tvrdu vjeru moju,
Da ću za te izgubiti glavu;
Ako primiš k srdcu moje rječi,

Ljubit ću te kano otca svoga,
Ili majku blagodarno čedo;
Ta oči mi izpod vedjâ kažu,
Da u njima vjerolomstva nema.

No ako mi dlaka s glave pane,
Il me mrko pogledaju Turci
Meni nije žao umirati,
Ti ćeš znati tko su braća moja:
Sedam ih je kano sokolovâ
I ljući su nego mrki vuci;
Bjela će ti odjaviti stada
Konj'ma će ti vrtle izgaziti,
I djedovske zapaliti dvore,
A tebe će na noži raznjeti
Utuvi si dobro što ti kažem,
Jer milosti kod Hrvatâ nema.

Hassan zrinu Jašarića glavu,
Od radosti nad njom suze lije,
I prihvati osvetniku mladu:
»Evo tebi svega moga blaga
I lijepe Selme za ljubovcu;
No Gjaur si, turčiti se moraš!«
Ljutito mu momče odgovara:
»Ja se beže nebi poturčio,
Da mi Bosnu do Vrbasa daješ,
Jer već ima po godine dana,
Što sam za se doveo djevojku,
Da je ljepše u Krajini nema.

Još ne prošla ni nedjela danâ
A nestade momka i djevojke:
Ukrade je k'o iz tora ovcu
I odvede sobom u Krajinu,
I za mrtvu uze živu glavu.
Ciknu Turčin kano zmija ljuta:
»Avaj meni zlosretnoga starca!
Što bar vragu nepodarih Selme

Kad mi dava Jašarića glavu;
No nek' ide, neka mu je prosta;
Nek' se s-njome svojoj braći hvali,
Da je ljepše u Krajini nema.

Ovakvi su djedi moji bili!
Jučer turske osjecahu glave,
A danas ih drugom na dar nude,
Noćas kradu Turkinje djevojke;
A unuci ciglo ime nose
I uza-nj se tudje sluge zovu.
A ja tudjin na majčinu krilu,
Što djedovske uspomene čuvam
Kano or'o na timoru gnjezdo:
Ljubim konja i siva sokola,
I hajduk sam poput djeda moga,
Da ljućega u Krajini nema.

Odbjenik.

Diljke grme, zvona zveče,
Krajina se ćordom paše
I po svuda glasi ječe:
»Već su spremne čete naše:
Već se Herman-kula ruši
A Unna se plačem guši.«

Guši, guši i od jada
Nečuju se tužni glasi;
Bitka presta, vrag nadvlada!
Sunašca se luč ugasi
A sutona vrana krila
Svu Krajinu obavila.

A netko se preko klanca
Veruć poput zeca skriva,
I do starog hiti znanca,

Gdje je negda gostom biva:
Da kod njega noć provede
Da počine, da što jede.

To je kuća starca Mede,
Negda gorda i ponosna,
A sad samo djeca sjede
Oko starca inokosna,
Što na smrtnom odru ječi
A snaha mu rane liječi.

Trudni noćnik traži krova,
A starac mu ruku pruži
I pita ga: »šta je nova,
Kako vojsku sreća služi,
Je-li bilo jučer boja,
I šta rade djeca moja?«

»Ja dopadoh ljutih ranâ
I ne mislim da im mogu
Odoljeti još do dana,
Nego dajem dušu Bogu
Jer mi rane krv otvara!«
Stranik na to odgovara:

»Mi se bismo dva tri-dana
Sva tri su mi brata mrtva;
Od turskoga jatanaga
Pade otac zadnja žrtva,
I sva četa s njima leže:
Nit tko osta nit pobježe.

»Uzrjev kako vojska gine
Nemili me strah obuze:
Ja pobjegoh kroz planine
Da utarem majci suze:
Da je tješim u žalosti
I njegujem u starosti.«

Sinovi su tvoji pali,
A nitko ih neoplaka

Samo šume mutni vali:
»Da im bude zemlja laka!«
Starac začuv kobne glase,
Gnjevno guli sjede vlase.

I vjestniku na to reče:
»A što tebe podli gade
Kleto Ture neposječe
Kad ti otac s braćom pade?
Olazi mi izpod krova
Bez očinskog blagoslova!«

Ter zaklopi plave oči:
Angjeo mu dušu uze,
Uvrjedjeni stranik skoči
Preko praga, proliv suze,
Ter pred drugom kućom zvoni,
Da pod krovom glavu skloni.«

Tu mu bješe vjerenica
Negda puna ljubve žara,
No čuv da je strašivica
Ovako mu progovara:
»Ponosite Hrvatice
Netrebaju strašivice!«

A putnik se dalje kreće
I predava dušu Bogu,
No ni on je k sebi neće,
I lopi mu krv iz nogu,
Umorna ga muka svlada,
Ter na studen kamen pada.

A hladni ga stanac prima,
Sad ga stara tuga stiže
I tajni ga duh obuima
Ter ovako glas podiže:
»Ukloni se s moje grede
Da te zmija neujede.«

Skupiv zadnji dušak snage
Nesretnik se napred kreće,
Da ogrije člane nage;
Al gle opet hude sreće:
Pred očeve dvore stupa
I o vrata halkom lupa.

»Otvori mi majko vrata;
Ja sam Milan djete tvoje,
I vraćam se s ljutog rata,
Da saslušaš jade moje;
Hitro majka s vrati škrine
I zapita: »šta je sine?«

»Bili smo se dva-tri dana
Sva tri su ti sina mrtva
I od turskog jatagana
Pade otac zadnja žrtva
I sva vojska s njima leže;
Nit tko osta nit pobježe.«

»Gledeć kako braća ginu
Nemili me strah obuze,
Ja pobjegoh kroz planinu
Da utarem tvoje suze:
Da te tješim u žalosti
I njegujem u starosti.«

Mati začuv tužne vjesti
Na meki se dušak spusti
I zadrhtav u nesvjesti
Umirući rječ izusti:
»Ja ne mislim da bi s boja
Pobježala djeca moja?«

»Odlazi mi izpred vida
Izdajico svoga roda
Bez obraza i bez stida,
Odnjela te mutna voda,

Zar ti nezna pasti u boju
Da osvetiš braću svoju?«

Zadnje rječi rekav sinu
Majka dušu Bogu dade
A u tami diljka sinu:
Mrtav Milan do nje pade
Zrno zvizdnu, čelo puče,
Cjev se dimi, glas zamuče.

Djedi Moji.

Predci moji nebjehu magnati,
A ni sluge iznježenih lalâ;
Oni bjehu slobodni Hrvati,
I živiše od pluga i rala;
Nigda n'jesu tudjeg stada pasli,
No drugi su kod njihova rasli;

Djedi moji nebjehu bajaci
Kojima se gradska marva smije,
Nego borci, slobode junaci;
Duh slobode i u meni zrije,
Duh osvete i u meni živi,
Jer se svetim kad mi drugi skrivi.

Z a l o g.

U kraj bistra vrela Svetičeva
Džilitom se ogledali Turci,
Al evo gosta nepoznata,
Božju im je pomoć prihvati
I besjedi begu od Ribnika:
»Ja sam čuo beže Huseine,
Dočuo sam, govore mi ljudi,
Da ti imaš do dva konja mlada,
Sto neznadu uzde ni dizgina
Niti sadna sedla šimširova;
Bili koga pregorio vrana
Da ti kupci mnogo blaga dadu?

Ustupi mi koga ti je drago,
I zahtjevaj koliko ti drago,
A vrh svega ucjenjena blaga
Ljepe ću ti donijeti dare:
Rusu glavu Lava Orloviću,
Ustrat' ću ti Kosu Smiljanića,
I dajem ti iz svilena pasa
Dvije breše, ljuta jatagana
I uza njih toke i čelenku,
Kojeno su u Mletci kovane;
Drugčije se nebi rast'o s time
Da mi Turci po Udbine dadu.

»Okani se velebitski vuče,
Ta ti si se junak pomamio,
Kad zamećeš neprilične šale?
Nit' su moja na prodaju krila,
Niti trebam tvojega oružja,
Niti tudjeg na tovare zlata;
Gdje maćija zamjenjuje majku
Gdje-li konja izplaćuje zlato?

Okani se djetskijeh posalâ,
U Turakâ konji n'jesu šala;
Ja ni dlake s jednog nebi dao
Da mi Turci svu Udbinu dadu.«

Još ni zore ni bijela dana
A Turčin se do podruma šeće,
Da probudi pri uranku sluge,
No obe mu ubijene leže,
A to bi mu pola jada bilo,
Da mu hajduk nerazdvoji konja:
Jednog ukra a drugog ne dirnu,
Da ga za tim većma srdce boli;
Planu Turčin kano vatra živa
I od gnjeva ruse kose guli,
Radije bi onda činca znao
Nego da mu po Krbave dadu.

Neminula ni nedjelja danâ,
Al' evo ti dolazi uhoda,
I kazuje begu od Ribnika:
»Ja sam jutros izpod Velebita,
Gledao sam jučer konja tvoga
Što ti ukra Vladetiću Marko;
On će skoro i po drugog doći,
Jako se je naljutio na te,
Što mu jednog pregorio n'jesi
Kad ti nudi nebrojena blaga;
Ni toga ti ostaviti neće,
Da mu Turci svu Krbavu dadu.«

Nego razpni gvôždja na putanku;
Kad provuče do mandala ruku
Živa ćeš ga moći uhvatiti,
Kano lovac na strvini vuka:
Rusu ćeš mu odrezati glavu
I stignuti konja ukradena;«
A Turčin mu tiho progovara:
»Ja sam i sam na hajduka sumnj'o

Da je moja podrezao krila
I vjerne mi izsjekao sluge;
Drugi toga učiniti neće,
Da mu dar po Krajine dadu.«

A kad sutra jutro osvanulo,
Beg pogleda lisičine ljute,
I u njima ostavljeni zalog:
Ljevu si je uhvatio ruku
I po laktu desnom osjekao
Ter je s nova otvorio vrata,
I baciv se konju na ramena,
Otišao kući pjevajući:
»Meni konji a Turcima zalog,
Ni jednog im nebi nazad dao
Da mi s nova nakaleme ruku
I uza nju svu Krajinu dadu.«

Odgovor.

Nuder pričaj stari djede
Kakvi bjehu oni časi,
Kad ti proz te lomne grede
Od Turakâ Hajku spasi,
I što pomnjiš od tvog djeda,
I tko prije zapovjeda?

N'jesu-li to naša braća
Što ih Unna od nas djeli?
Ja se sjećam kod Bihaća
Oholi se dvorac bjeli,
Čiji su to dvori bili
I tko bješe Herman Cilli?

»To su čedo duge priče;
Onda bjehu ini ljudi

Ne k'o danas što se diče
Robskim lancem, ženskom ćudi:
Onda nebì naša Lika
Stanom tudjih nevoljnikâ.

Ej tako mi sjedih kosâ,
I života zadnjeg dana,
I imena i ponosa,
Dobio sam sto megdanâ
I srušio trista kulâ,
I odveo trista bulâ.

I kraj ove kule vite
Sto me putâ krilo Vranca
Unosilo med džilite
I preskakav preko šanca
Turcima sam život skraća
I opet se sretno vraća.

I za moje mlade dobe
Ti su šanci sto put pali;
I ja bivah žrtva zlobe:
Atlagić mi kuću pali,
Ja mu zato sestru shvati,
I s njome mi sve zaplati.

Ti su dvori mnogo stali
Plemenite naše krvi;
Samo ovi znadu vali
Tko im temelj metnu prvi;
No ovdje su još do lani
Stanovali naši bani.

I kad Bosna sužnjem posta
Taj je krvnik na dar dobi,
Ali brzo pusta osta
Jer je stiže srčba kobi
I u njojzi Ture smjelo:
Ja mu smršti gordo čelo!

Jednom prije rujne zore,
Uzev drugom noćcu sljepu
Ja mu sprži bjele dvore,
I uhvativ Hajku ljepu
Na moga je konja vinu,
I pobjegoh u planinu.

Al gle čuda na što sluti?
Mome konju klonu krilo
I već viču Turci ljuti,
Da im nebi žao bilo,
Da svu Bosnu car izgubi
A da Hajke vrag neljubi.

Ciknu puška, druga, treća
A nada mnom purak leti;
Ali koga služi sreća
Krvnik mu se neosveti:
I da zrno zna za metu,
Izgiblo bi sve na svjetu.

Ja okrenuv moga Vrana;
S nova turska diljka pali,
I vrgoh se dževerdana
Ter jednoga s konja svali,
Drugog kosnu purak ljuti
I sva im se četa smuti.

U to grmi cijev peta
I ljevu mi ruku zgodi;
Tad pomisli Turad kleta,
Da već sobom Hajku vodi;
Ja bi sto put mrtav pao
A nebi je njima dao.

Navuče se siva magla;
Vriska konja, šum i vika,
I već klonu Turad nagla
I unose ranjenika,

Jer se mnogom ježi koža
Kad do ljutog dodje noža.

Nepoželi više znati,
Nepitaj me ništa dalje
Dok neuznaš da Hrvati
Imadoše svoje kralje,
I da naši djedi stari
Bjehu svoji gospodari!«

A unuče što im znači?
Tudji vojnik, tudja sluga;
Svak ga davi, gazi, tlači;
No doći će doba druga
Kad se više neće Lika,
Zvati stanom nevoljnika!

Zamjena

Za vremena Zvonimira
Kad se hrabri rod Hrvatâ
Od Dunaja do Epira
U družesko kolo hvata,
Uz gusle se pjesma pjeva:
»Na vrh lomnog Velebita
Nalazi se ljepa djeva
Od porekla ponosita;
Nad čelom joj zlatna kruna
I svjetli se kano luna,
A djerdani od agata
Viju joj se oko vrata;

Planinske je vile dvore
Na poziv joj orli lete;
Ona ima divne dvore,
I svilene vlase plete;

Cjela joj se Lika divi
Što ostaje vječno mlada;
Nitko nezna kako živi,
I s česa joj srce strada.«
To bi ćerka nekog cara,
Što počini mnogo zalâ
Pa ga zato Bog pokara,
Ter je na nju kletva pala.

Kano gnjezdo ljuta zmija
Dvorac joj je zid opasa
A kraj njega jama zija
Puna kosti do pojasa.
A vlastnica toga dvora
Ljubavne je pjesme bjela,
I gledeći sa prozora
Za momke je mrežu plela:
Čim viteza putnog s druma
Uzrjeh djeva čarovita
Zaljubi se bez razuma,
I odmah joj ruku pita;

No ćudne su kušnje njene:
Svaki mora na konjicu
Prolećeti po vrh stjene
Kad zaiska zaručnicu:
Mnogi tako u grob pade
Željeć prazne svrhe stići
I tri brata puna nade
Po imenu Orlovići.
Majka začuv tužne glase:
Da joj mile djece nema
Korot-ruho meće na se;
A četvrti konja sprema,

Da se sutra na put krene:
Hoće braću pokajati:
Il' da sretno prodje stjene,
Ili da se nepovrati!

Zaludu ga majka moli:
»Okani se tiću sivi,
Man te sa mnom srce boli,
Ti ih više neoživi. —
Zlato moje, ponos Like,
Okani se toga puta,
Već je mnoge vjerenike
Pogubila stjena kruta.

Neostavljaj same mene,
Što će tvoja stara mati?
I da sretno predješ stjene,
Ti ih ipak nepovrati!«
Zaludu je rane tište,
Sin joj zato malo haje
Već blagoslov od nje ište
A majka ga s plačem daje:
»Z Bogom idi drago djete
Angjeo te s neba prati!
No znaj, da se stjene klete
Još ni jedan nepovrati.

Ni ti nećeš svrhe stići . . .
Onda neka uzna Lika,
Da ponosni Orlovići
Zagrliše zamjenika.«
Sin i majka suze liju:
Ona osta, on se kreće
Obojica tužni mniju
Da se više vidit' neće.
Ter uz goru pomno grede,
Zamučio konja vita,
A gorske ga vile glede
S vratolomnog Velebita;

I jedna mu na put stade
Ter za uzdu konja shvati
I čarobnu biljku dade
Pa se opet natrag vrati;

Večernja se zora spusti
I zasija mjesec jasni,
A nosi ga konjic pusti
Da na igru nezakasni.
I već skoro kulu stiže:
Tu junakâ sa svih stranâ:
Iz slavjanske zemlje bliže,
Iz daleka Frankistâna,

Iz helvetskih lomnih gorâ,
Iz helenskih glasnih školjâ,
Sa obale Crnog mora,
I ponosnih donskih poljâ;
Sa Triglava i Balkana,
I sa Tatre i Dunaja,
Iz njemačkih daljnih stranâ
Iz arabskog sretnog kraja;
Neki bjehu iz Indije
Njih odpravi Dalaj-Lama,
Da im zemlja kosti skrije,
Da se s njima puni jama.

Mnogi iz njih žudi zlata;
Neki na smrt ludo leti,
Neki dodje zbog inata
Samo Hrvat braću sveti,
On za ljubav braće gine
Njemu samo mrjeti valja,
Da mu tuga srca mine,
Da imena neokalja,
Jer zna da se žensko smije
I time se više slavi
Kad u muža mozga nije,
Da je prezre i ostavi.

I kobna se družba sasta,
Junaci se u red nize.
Srca zebu, igra nasta;
Već se prednji u niz klize;

Avaj Bože čudna bića!
Sto ih pade, a red dodje
Na mladoga Orlovića,
Ali junak sretno prodje!
Pljeska ruku, šum i vika!
Gromoglasno družba viče:
»Bog da živi zamjenika
Nek se s njime braća diče!«

A djeva mu vjenac vinu . . .
Hladan kano santa leda
S prezrenjem je samo zrinu
I više je nepogleda;
»Ako koga majka rodi,
Da mu nije život mio
Nek je sobom kući vodi,
A ja sam se oženio.«
Pljeska ruku, šum i vika!
Uzhićena družba viče:
»Bog da živi zamjenika
»Nek se s njime braća diče!«

Od sramote i od jada
Tužni joj se život skrati:
Ter u času mrtva pada,
A družba se nazad vrati.
Danas kulu pjesak krije
No jaruga i sad zija,
Kroz klisure vjetar vije
I krade se ljuta zmija;
A na stjeni pastir sjedi
I na glasno svirce svira:
»Ini bjehu naši djedi
Za vremena Zvonimira!«

Kletva Pjevača.

(po Uhland-u.)

U vremena starodavna
Oholi. se zamak diza,
A svjetlost mu na daleče:
Do sinjega mora stiza.
Naokolo vodometi
U obličju sjajne duge,
A potoci i izvori
Rosiše mu bajne luge.

Tu veljmožni kralj upravlja
Vas opijen od pobjedâ,
Na pr'jestolu suha zlata,
Mutna oka, lica bljeda.
Sto pomišlja strah zadava,
Što pogleda užas biva;
Kad govori talac iska,
A kad pisa, krv proliva.

Nekoć čedna dva pjevača
Put istoga dvorca udre:
Jednog kite sjede vlasi
A drugoga plave kudre:
Oba nose zlatne harfe
I na brzim konji jezde:
Uzporedno, nerazlučno,
Kano zvjezda pored zvjezde.

Putem stari mladom zbori:
»Sad je vrjeme sine dragi,
Da iz tvoga jasna grla
Začujemo glasak blagi.
De zapjevaj onu pjesmu,
Što iz srca gnjev udalja;
Danas nam je razdragati
Tvrdo srce našeg kralja!«

I gle stoje oba pjevca
Uz mramorne kolonade,
A kralj sjedi na pr'jestolu
Do kraljice svoje mlade;
I svjetli se kano mjesec
Kad sunčani zrak ugasne,
A kraljica pored njega
Sjaji poput zvjezde jasne.

Starac spodbi zlatnu harfu,
Ter iz glasna grla pjeva;
Uz zvuk blagi pjesma divna
Po dvoru se razlijeva.
U to mladić kano slavuj
Popijeva staracem snova;
Zvuk i žica glasno drkću
K'o pljesnjivi zbor duhovâ.

O ljubavi pjesma glasi
O divoti, bajnom Maju,
O junačtvu dostojanstvu,
O blaženstvu i o raju.
Glasne žice sve pominju
Što junačke kiti grudi,
Što je slično i prilično
I veseli srce ljudî.

Vitezovi gordi kralja
Oboriše ruse glave,
Ter slušaju divnu pjesmu
I nebesnog Tvorca slave.
A kraljica već nemože
Razdragane duše kriti:
Sa prsiju ružu trže
Ter pjevač'ma na dar hiti.

»Narod ste mi pokvarili
Sad bi htjeli i kraljicu?«
Kralj k'o bjesan glasno viče
I promjeni cvjet na licu.

Ter se britke ćorde maša
I mladića s njom probode;
Mrka krvca rjekom šinu,
Mladić pade, pjesma ode.

Kano gromom poražena
Stoji družba slušalacâ,
A mladić se izdišući
Na očeve ruke baca.
Ugašene oči glede
Ukočeno na ubicu;
Starac uze mrtvo tjelo
I unosi na konjicu.

Ter nad njime proli suze:
Pišti, plače, jeca, kune,
Grčovito harfu hvata;
I trga joj zlatne strune,
I pred vrata dvorca stade;
Harfu bije o mramoru,
A potonji njeni glasi
Razležu se svud po dvoru:

»Težko tebi gordi dvore!
Potavnjelo tvoje lice,
Pod svodom ti nigda više
Negrmnule glasne žice;
Nek se same robski lanci
Izpod tvoga svoda ore;
Dok se tvoje grozne stjene
U prašinu nepretvore.«

Teško vami rukosadi
I u njima hladno vrelo,
Što gledate grdne rane
I to mrtvo, bljedno čelo!
Izčeznuli vodometi
Usanuli viti mlazi,
Udario grom iz neba,
Što god nadje da porazi!

A ti grozna ubojico,
Prokleta ti loza bila
I potomstvo i koljeno,
I ime ti povjest krila.
Propalo ti silno carstvo
Kano snijeg lanjskog doba
Izdali te svaki trudi,
Nestao ti i trag groba!«

Starac kune nebo sluša . . .
Dvor se surv'o, vihar vije;
Sva ta slava, veličina
Kano da ni bila nije.
Samo jedan stupac stoji
Od prokletog toga dvora
No i taj se iz dna ljulja;
I taj skoro pasti mora.

Mjesto bajnih djulistânâ
Sad se vide gnjezda zmija:
Niti javor sjene širi,
Niti vrjelo tle probija.
O imenu kralja nema
Niti priče niti spjeva:
On njem muče glasne gusle:
To je kletva pjevačeva!

Ružica.

Mjesec trepti, zvjezde sjaje
Iznad glasna Samatovca;
Ja pogledah, mislim šta je?
Al evo ti starog lovca;
Diljka mu se k nebu koči,
I svijetle plave oči.

Sjedi mu se duga brada,
I svilena bjela kosa
Preko mužkih pleći pada;
A ja gledam kako rosa
Blagom vlagom pelen krjepi,
I jasike lišće strjepi.

»Da si zdravo momče mlado!«
Starac reče, ter se sjede;
Ja mu na to odvjet dado:
»Ako Bog da stari djede,
Kakvi tebe gone bjesi
Da pod krovom noćas n'jesi?«

Starac šapnu: »samo tiše,
Ja ti neću ništa kriti,
Na licu mi sudba piše
Da sam stranik kano i ti,
No Perun nas s neba brani
Ti se mene ne prepani.

Ja sam vjestnik ljepa glasa,
Krotki pastir voljnih jatâ,
Krvnik kleti crnih rasâ,
Vrag nevjere i razvrata:
Ja sam dobri duh priznanja
Bez pritvorstva i laganja.

Ja sam sjena tvojih djedâ
Što se s cjelim svjetom mrazi,
Što tudjinu nikad neda
Da mu sveti zavjet gazi:
Ja sam Hrvat dušom, tjelom:
Vitez slovom, junak djelom!

Ti se dakle neboj mene,
Nego zrini tu kraj Drave
Nahode se neke stjene.
Vječni uzor stare slave:
Tu su gordi dvori stali
A sad vidiš da su pali.

Tu stanova vodja moćni,
Dika naše domovine,
A sad samo dusi noćni
Oko ove razvaline
U liku se tencâ klate
I zorom se nekud vrate . . .

U vojvode bješe čedo
Po imenu ljepa Ruga
Ti još takve n'jesi gled'o;
Ni vila joj nebi druga:
Ljepoti joj nemà para
Od Indusa do Kotârâ.

Još ni imam Dagestâna,
Niti kalif od Bagdâda,
Niti dauphin Frankistâna,
Niti sultan Carigrada,
Niti emir od Maroka
Nepoljubi ljepšeg oka.

Jednoć junak družbu svoju
Protiv Hunâ u rat digne
I u ljutom padne boju,
A djevojci vjestnik stigne,
Ter joj kaže: »i kod Save
Ub'jen ti je Vjekoslave!«

A lijepa sirotica
Obojice raku kaje,
Sad dragoga a sad otca
I cviliti neprestaje;
Tuga bi joj manja bila,
Da je jednog izgubila.

Podlegoše zli Tartari
Sve ih snadje sreća huda
A Ružicu poglavari
Mole skromno da se uda,
Ali mani, ljepa Ruža
Nenalazi lako muža:

Ona neće velikaša,
Niti sluge ni ministra,
Nit' sudskoga burgijaša,
Nit' plemića ni filistra;
Ona neće inog braka
Nego samo za junaka.

A vjestnici i telali
Kano hrti lakokrili
Po svuda se razbježali;
Već se kupe momci čili
I sve što se u se uzda
Krilonoga konja uzda.

Skoro zatim igra sljedi:
Najsretniji u tom krugu
Tko igrače sve pobjedi
Zadobit' će ljepu Rugu:
I eto mi sviju svatâ,
I zvat će se ban Hrvatâ.

Za večeras mnim je dosta,
Tjelo moje sanka žudi,
A svršetak što mi osta
Čućeš kada dan zarudi.«
Starac presta, nedovrši
A meni se kosa strši.

»Neplaši se mili rode,
Ovdje nema zloga duha,
To su samo žubor-vode
Što se tvoga kosnu uha«
Starac više neponavlja
A meni se prizrak javlja.

No gle čuda, šta je ono?
Oholi se dvori bjele
I težko ljulja zvono,
Rêk' bi da se puci sele;
Kakvi puci i seoba,
Ta tome su prošla doba?

Tu azdije težke zveče
Tu kalpaci sjajni bliste
I tanka se perja preče
I tresu se k'o kad liste
Kolebaju vjetri nagli:
Tako, puši, dimi, magli

Tu džilita laka zvizda,
I ori s štropot štita,
Tu se konj i junak gizda,
I lome se koplja vita;
A s balkona divna dvora
Svijetli se kano zora

Liepa djeva, i sijetna
Kobni izhod igre čeka;
No zaludu nije sretna,
Jer Hrvata želi seka
A od družbe netko viče:
»Tu se himbe nepriliče!«

Neki Ulrich, vitez Gotâ
Na prevaru zaklad dobi
Ali ona neće skota:
Za nju n'jesu gotski robi, —
Ter se s kule na vrat stište,
Al još traje pozorište,

Jer Hrvati svoga bana
Što bezočno s njima igra
Na sto ljutih jataganâ
Raznesoše zubom tigra;
Uplašeni bježe Goti,
Jer ih Ulrich osramoti

Ja se dugo obazira
A s vršine Samatovca
Nesta dvora i turnira,
I izčeznu sjena lovca;
Što ja misli, krvca toči,
To mi sjena vara oči:

Samo drevne razvaline
Pominjući staru slavu
Stoje sredi gluhe tmine
I ponosno dižu glavu;
Drava teče, ljiljan niče
A o djevi zivu priče;

Samo kad-kad guslar sjedi
Kad po zlatnoj kosne žici
Uz gusle nam pripovjedi
O hrvatskoj zatočnici:
Vremena nas toga sjeti
I započne pjesmu pjeti;

»Vrjeme bježi, puci tonu:
Jedan vene, drugi niče,
A Hrvatska još neklonu
Nego plačnoj djeci kliče:
»Na noge se gorski lavi,
Vrjeme teče, neboravi!«

Pokajanje.

Uranio Ulan-aga
Ter doziva ljepu kadu:
»S bogom Sedlo dušo draga,
Ja ostavljam tebe mladu
I nejaka moga sina
Alagića Huseina.

I polazim niz Kotare,
A ako bi tamo pao
Nek ti djete suze tare,
Nebudi ti mene žao,
Kad nestane sjena moga
Ti se udaj za drugoga.

I prihvati zlatne ključe
Blaga što su tekli djedi.«
Aga zbori i umuče
A Sedla ga tužno gledi
Niz lice joj plamen gori,
Ter ovako njemu zbori:

»S bogom poš'o aga smjeli
Nek te prorok s neba štiti
Gdje se ljuti megdan djeli
Minuo te džilit viti,
A o meni nemaj brige
Već mi češće šalji knjige;

A ako te udes srete,
Da u ljutom padneš boju,
Nek te samo Turci svete,
Ja ću naći raku tvoju:
Na tvoje ću pasti krilo
Da ti nebi žao bilo.«

Sjetan junak rječi pazi
I grozna ga prjetnja smete,
Ter niz dvore tiho slazi
A već hitre sluge lete
I čila mu konja vode;
Plač se čuje, Ulan ode.

Ostavljena Sedla cvili
I proroka s neba kliče,
Da se na nju tužnu smili,
A plačno joj djete viče:
»Ah necvili mati draga,
Vratit' će se Ulan-aga!«

Ona plače danom, noći
I čarobne čine pravi,
I nada se da će doći;
Sto put joj se u snu javi,
Čineć joj se da ga spazi,
Al na javi nedolazi.

U to nešto poljem gmiže
Rêk' bi da se čalma bjeli,
Kad domilja dvoru bliže
Od srdca se razveseli:
»To je vjestnik iz Kotarâ,
Sa pozdravom gospodara?«

Al kad tamo ide sluga:
Stari Sadik, sjede brade,
No nevodi sobom druga,
Jer u Liki aga pade,
I sva su mu legla braća,
A starac mu konja vraća.

O vratu mu uzda visi
Ah dop'o je ljute muke:
Gorski su ga grizli risi
I skratili obe ruke;
Tužni starac pred nju stade
I priča joj svoje jade.

A nesretna aginica
Kose guli, čadru para
I k'o sinja kukavica
Na hladno se tle obara;
I pogledav preko Unne
Nepokornu Liku kune:

»Stjenje mračno, Liko kleta
Sinovi ti robljem bili
I stranici ovog svjeta;
Za tudju se krunu bili,
Kosila ih turska pala
I s rata ih nečekala.

A pjesnika zlatna žica
Grmila im iznad groba
Uz uzdisaj udovicâ,
A ti nosi ime roba;
Pod nožem ti čeda rasla,
I pod puškom stada pasla!«

Od iztoka zora svita
A sunašca žarki luči
Sjaje po vrh Velebita;
Mutni talas Unne huči,
Uz Hallana lomna brda
Sviloruna bleje krda.

A Hrvat se na šešanu
Naslonio stražu čuva
I na srdcu taji ranu;
Oko mu je munja suva
Što iz vedra neba sjeva,
I žalostnu pjesmu pjeva:

»Nedaleko onog bora
Gdje zgažena tuži trava
Od sto ranâ i umora
Ulan-aga tiho spava!«
Sedla začuv rječi kobne,
Uzna odmah znake grobne,

Ter na tihu raku stade;
Oganj planu, puška puče,
Mrtva bula na grob pade
A graničar brke suče,
I do mala začuv graju,
Začudi se dogodjaju.

I sad borić širi grane
Kraj agine tihe rake
Toli divno oplakane;
Putnik tuvi kobne znake
I kad koji kraj njih mine,
Na raku mu pelen vine.

A graničar i sad straži
I na srdcu ranu lječi,
Ranu lječi, bolu blaži
Na umu mu tužne rječi:
»Unna teče, val se bjeli
No što braću od nas djeli?«

Vazdušna Ladja.

(Po Ceidlitz-u.)

ad valovi oceana
Trepte zvjezde s neba vedra
A po njima ladja plovi
I nosa se na sva jedra.
Negiba se jambor viti
Nit se na njem stjezi šire,
Već topovâ grozne cjevi
Proz mangale gluho vire;

Na njoj nema kapetana,
Nit' se mornar ljestvom penje,
Nit' se boji nagla vihra
Nit' joj hudi tvrdo stjenje.

Otoka je u tom moru:
Mračno stjenje od granata,
A na njojzi hladna raka
Grli cara zakopata.

Zakopa ga krvnik kleti,
Kome zada ljute rane;
Ter navali velju ploču,
Da iz groba neustane.
Svakog ljeta poslje smrti
Kad ponoćni časak zvoni
Vazdušna se ladja krene,
I tihu se brjegu skloni;

Tad se on iz rake diže
I ide joj tiho i gluho,
Treugoljni nadjev šešir
I obično plavo ruho.
I prekrstiv trome ruke,
Glavom klonuv, provi šeće:
Za timom se tiho sjedne,
A ladja se dalje kreće.

Car Franciji miloj grede
Gdje ostavi stražu svoju
I prestola zemnu slavu
I jedinca u povoju.
A kad pridje rodnoj zemlji
Na brjegove hitro skoči:
Hrabro mu se srdce smije
I vitlaju plave oči.

I hodeći niz obale
Doziva si po imenu:
Suratnike i vojvode,
Da se s njime u rat krenu;
Al spavaju grenadiri,
Gdje se brza Laba vije,
Neke ruske sante leda,
Neke žarki pjesak krije.

Nečuju ga generali
Jer u ljutom paše boju,
A neki ga izdadoše
Prodav britku sablju svoju.
Ljutit nogom o tle bije.
Ali osim sinjeg mora
Što kraj njega vale diže
Nitko neda odgovora.

Car i sina mlada zove,
Da u nuždi otca spase,
I nudi mu polu svjeta,
A Franciju samo za se;
No u nadi i mladosti
Nemila ga smrt udavi
Man ga otac tužni zove,
Ni on mu se nepojavi.

Tad on muči i uzdiše;
I dok rujna zora grane
Niz lice mu suza toči
I oko mu neusane;
Mahnuv rukom, spustiv glavu
Timona se opet segne,
I obratnim putem plovi
U raku se hladnu legne.

S a n.

Još Kazbeku zora rujna
Nepomoli svoje luče,
A u snu me mačta bujna
U daljinu tudju vuče
I tako se meni kaza,
Da proz magle sunce sija,
A ja da sam vrh Kavkaza,
Da poda mnom Deralj zija.

Deralj zija, Terek huči
A mujezin, sin proraka,
Poludnevnu dovu uči
U to na me iz visoka:
Iznad Šata or'o gače,
Valjda mu je ljuta hala
Izvukav se izpod drače
Male tiće progutala?

Ja pogleda timor Šata
A or'o se dalje krenu
I na vrhu Ararata
Prisjede se na kamenu
A u tome zora rudi,
Tjelo mi se ledom guri
Ja se trznu i probudi,
A kud krenu or'o suri?

Čemu ovi sani slute,
Što mi duša mira nema?
Opet mi se misli spute
Ja se smiri i zadrjema
Kad al opet ljuta guja
Iz zdrijela otrov pljuje
I obmotav vrat kraguja,
A soko je kljunom kljuje.

No i to je mačta gola
Ja se trgoh, a na javi
Nema zmije ni sokola
A meni se srdce stravi.
Od iztoka zora svita
A vjetrovi magle mute,
Ja se dugo, dugo pita
»Čemu taki sani slute?«

I opet me san obleće
Ja se snova obezumi
Kad uvidjoh čudo veće
Da poda mnom Pontus šumi;
More šumi, vali pjene
A ratne se lome ladje
I pucaju o stijene,
Avaj Bože što me snadje?

Tu se težki baljemezi
Plamenijem okom glede,
Tu lepeću ratni stjezi,
Tu se koče velje grede,
A kraj moga malog čuna
Što valove bjesne reže
Skupio se roj barbunâ
I uzpored s njime bježe.

Ja na tužni prizor zrinu
Ali što mi oko vidje?
U pučinu ladje ginu
A moj čunak brjegu pridje;
Tu ostavi laka vesla;
Kamo krenu morsko jato
I kuda me mačta nesla
I sad mi je nepoznato.

Neveselo sunce granu
Ja se digoh i razabra
Niz lice mi oganj planu
A suze mi k'o iz čabra

Tekuć crven plamen gase.
Sve što sladka mačta stvori:
Lomne gore i talase,
To mi gorki jav obori.

Lažna nado, sudbo gorka
Tamne li su vaše sjene,
A jasna je pogvorka;
»Potok teče cvijet vene!«
Tako moja mladost gine
Čekajući boljeg časa
No bez mile domovine
Nema nigdje za me spasa.

Zaludu me mačta vara
I iz mene časom pravi:
Sad stranika, sad ladjara
Kad mi šapće razum zdravi,
Da to nije Ebrus gore,
Što se diže iznad mene,
Nego klanci Crne-gore,
Klanci gorke uspomene.

Moj Grob.

Kad posjede moje vlasi,
Kad mi starost snagu svlada,
Kad zazvone zadnji časi,
Il me zovnu iznenada
Plutonovi poklisari,
Da me sobom preko Lete
U ad vozi Haron stari,
Onda s Bogom ostaj svjete.

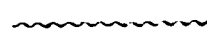
Nezovite starih bakâ,
Da nada mnom drže vjeće —

Niti popa, niti djaka,
Da mi pale žute svjeće;
Nekopajte za me rake
Gdje vi rekne crni popo,
Nego medju slobodnjake,
Tamo mi se djed zakop'o.

Nemol'te se za me Bogu;
Nemećite na me ploče,
Da se i ja dići mogu
Kad iz groba mrtvi skoče;
I pri tome divnom piru
Prije no se tamo krenem
Ostav'te mi moju liru,
Da zapjevam kad se prenem.

Napišite na mom grobu:
»Tu je težki grješnik pao,
On neliči crnom robu,
Jer se roba prezirao,
Niti igda psaltir čita
Niti crnog popa sluša;
I nigda ga nezapita,
Kuda će mu grješna duša.«

I neka se kad-kad djaci
Oko mene mrtva skupe,
Kad na mojoj mirnoj raci
Zazvekeću pune kupe
Neka moje pjesme poju,
Nek se šale i vesele,
I čepaju raku moju,
Dok se k meni nepresele.

Tuga.

Pjevao bi nemogu od tuge:
Ljute rane grudi moje tište,
Braća moja u nevolji pište;
Plakao bi, nemogu od ruge,
Jer plakati smješno mi se kaže;
Mužko srdce s njime se neslaže.

Šetao bi po zelenu viru,
Potonu mi orahova ladja;
A na srdcu, gdje se želja radja,
Nešto nuka: »de prihvati liru,
De zapjevaj, da te tuga mine,
Da ti mladost zaludu negine!«

Srdce nuka, tok se pjesme lije:
Poslušna je u rukama lira;
Ali srdce, ono nema mira;
I tužno mi u prsima bije,
A suza mi bljedo lice rosi,
Jer Krajina težke lance nosi!

Prošlosti.

Sjećaš-li se onog dana,
Sjećaš-li se one noći
Kad sam grozne suze lio
I sjedio u samoći,
I k'o grješnik u daljinu
Iz rodnoga izgnan kraja,
Kad sam gled'o plačnim okom
Stranu moga zavičaja,

Na mome se tužnom srdcu
Uspomene gorke rode,
Jer mi onda napomene
Prepaćene prjeke zgode:
Kad sam pjev'o, kad sam plak'o,
Za Poljkinjom mladom strada,
No ni jedno neizlječi
Mojih ranâ, moga jadâ.

Jer mi ode ljubav prva,
Udes mi je gorka uze
I sad kad mi na um pane
Ja prolijem gorke suze.
U samoći pokoj tražim,
Da olakšam moje grudi
No zaludu za njom plačem
Suza mrtvog neprobudi.

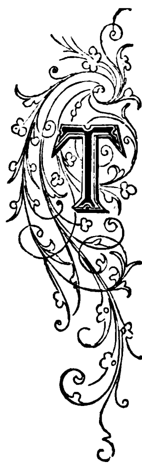
Ni sad za njom mira nemam
I muče me moje misli,
I tamo me mačta nosi,
U poljane hladnoj Visli;
Kad me trudna sanak svlada
Njena mi se sjena javi
Ja je dugo dugo gledam,
I zbori mi k'o no javi:

Doći će ti, doći, doći:«
Tako mene sanak vara,
Ali java sve razori
Što nevina mačta stvara;
Ja se trgnem i probudim
Ali kamo moja mila?
A tužno mi srdce kaže:
»To je samo mačta bila!«

U to rudi rujna zora
A mala se lampa gasi;
Ja pomislim sam u sebi:
Na što ova tlapnja glasi?
A java me na pomene
Uspomene one jadne,
A niz bljedo moje lice
Iz oka mi suza padne.

Ljiljan.

(hrvatska legenda.)

Tamo gore na vrh Velebita
Stoje sljedi razorenih dvorâ;
Čvrsti svodi i visoke stjene
Kažu znake nekadašnje slave,
Gdje za doba naših pradjedovâ.
Ohol plemić u Hrvatskoj bješe;
Vrani konji i sivi sokoli,
Lakokrili hrti i ogari,
I lijepa u naručju snaša
Bjehu cigla radost velikaša.

Sve djedovsko na tovare blago:
Vrane konje i sive sokole,
I crvenu kabanicu s tjela,
Sve bi dao osim svoje časti
Za Nikolu štitonosca svoga,

Jer mu sto put spasi rusu glavu:
Sad od kljuna ranjena sokola,
Sad od krila velebitskog orla,
Sad od zuba planinskoga vuka,
Sad od sablje hrvatskog hajduka.

Jedne noći plemić otišao,
Lov loviti po gori hoditi;
No ne vabi hrte ni ogare
Niti uze konja ni sokola,
Niti težka pradjedovska štita
I tek sunce pomolilo lice
Povrati se do bijele kule
I u dalji uzreh štitonosca:
Tužan sjedi pod ogranci duba,
I uz njega potvorena ljuba.

Planu junak paklenijem bjesom,
Ter se lati luka i tetiva:
Zrakom zviznu smrtonosna strjela,
Strjela zviznu, štitonosac pade;
Plemić zove u jarosti sluge,
Da kopaju raku u dubljinu
Da mu u nju sakriju sramotu,
Nevjernicu da vodedu živu,
Da je bace pred nesito zvere
Da mu ime okaljano pere.

Malo tome vrjeme postojalo
Pred plemića mladi pastir stupa
I pruža mu vilovito cvjeće;
On ga uze sebi u njedarca
A kad sutra jutro osvanulo
Nestade mu dara iz njedara;
Zaludu ga po skutovi traži
Nevin ljiljan od grješnika bježi:
Na staro se svoje stablo vrati,
Ter na raci pravednika cvati.

Još za goru nezamaklo sunce
Al evo ti mladoga pastira,
I nudi mu ljiljan na uzdarje;
»Nati biljku dragi gospodaru
I ovu sam s groba utrgao
Ona onoj jučerašnjoj liči;«
Plemić cvijet od pastira uze
I otvara gvozdena sanduka
Ter pod bravu zaključava cvjeće,
Misleć da mu propanuti neće.

A kad treći suton spusti krila
Coban nosi ono isto cvjeće
I na dar ga nudi velikašu
Govoreći začudjenim glasom:
»I taj sam ti na raci ubrao
I nosim tebi za znak dara;
Ostavi ga dragi gospodaru,
Sutra ću ti drugi donijeti«
Plemić usta da si i taj skrije
Al gle čuda, jučerašnjeg nije!

Paklena ga obuhvati strava
Ter na straži kod sanduka stoji,
Da mu nebi ljiljan utekao;
I prevrće svakojake misli:
Sad mu padnu na um stari dani
Sad Hrvati, sad čestoki rati
Sad ga težki oblećuju sjeti;
A cvjeće mu izčeže iz ruke . . .
U stravi se sjeti ljube svoje,
Jer se duha i junaci boje.

Ali gdje se potvorena Kosa?
Gorske su je prihvatile vile;
Obdan s njima vilsko kolo vodi
Obnoć vraća ljiljan utrgnuti,
I vrelom ga suzom polijeva.
I sad cvjeta čudnovato bilje

Izpod hlada granatoga duba;
Srušeni su ponositi dvori
I čemera napominju vaje,
Da ubica crne grjehe kaje.

I kada se sljepi guslar svrati
Pred ostatke nekadašnje slave
I lati se lučca zveketnoga
Da djedovske uspomene budi,
U zića mu crni grjesi zuje;
Unna teče razvalina tuži
Oko njih se zli duhovi klate
I bliskaju polunoćni luči,
A čude se Hrvatice ljepe,
Što duhovâ i junaci strjepe.

Sastanak.

U slobodnom Frankistânu
Dok su kepci carevali
Nije nitko ni po danu
Smio da se gdjegod šali,
Jer ako bi i štogodj rek'o
Protiv kralja ili pape
Bezplatnu bi sobu stek'o,
Bez kreveta i kanape.

I čim bi se i u šali
Napisalo ime čije,
Stajao bi već u sali
Kano rekoh, bez kirije;
U Parizu glavnom gradu,
Govori se priča stara:
»Netko ima gospu mladu,
I s njome se češće kara;

Jedan put se par poruži;
Niti pije, niti jede;
Žena sudu muža tuži,
I hoće se da razvede.
Proces traje, vrjeme teče,
Sud ih miri i odlaga,
I napokon jednom reče,
Da im ništa nepomaga.

Pomiri se žena s njime
I mirno se doma vrati,
Ter napisav muža ime,
Policiji gradskoj prati.
A i starac mržnju taja,
Na isto ga vrag naždene,
Ter podkupi policaja,
Da napiše ime žene.

Kroz rešetke mjesec sjaji;
Knjige stoje otvorene;
A već trče policaji,
Da hvataju obtužene.
U tamnici starac sidje,
Al evo ti prjeke zgode
Brava grmi, koga vidje?
I ženu mu u lad vode!

Priznaci.

Ex unque leonem.

Po pandži se lav uznaje,
A magare po ušima,
Slušaj pseto kada laje.
Gledaj vola po rozima,

Po poletu sokolove,
A po zubu ljuta tigra,
Po očima vitezove;
Pazi djete kad se igra.

Gledaj konja kada leti,
A djevojku kada sjedi,
Kukavicu kad se sveti,
A junaka kad pobjedi.

A bivoli mnogo liče
Na ilirske diplomate:
Jer se prvi s rozi diče,
Drugi mrze na Hrvate.

Iz opitnosti.

Ja vjerujem svakoj ženi,
Da iz groba neće stati
Kad joj raka pozeleni
I kad na njoj čirnjak cvati;

Ja vjerujem u sve živo,
U sve što mi vidi oko,
Budi pravo ili krivo,
Ili nizko ili visoko.

Ljubim djaka koji pamti,
A tamnicu kada plamti,
Učitelja kad što znade
I djevojke dok su mlade,

Crnog popa kad ga nije,
I dvonožne one zmije,
Koje n'jesu posve ljute,
Advokate koji ćute.

A nadam se sam u sebe
I u svoje čilo zdrjebe,
U proljeće kada grane
I u zoru kada svane

Obećanju kad se sdjela,
Snjegu kad je njiva bjela;
Smjehu dokle živu lude,
Dobru kada zla nebude.

Dvije zmije.

Slušaj pobre divna čuda,
Čuda doslje nečuvena:
Jednom krene neka žena
Da se šeće pored pruda

Ni sam neznam šta je htela:
Il je jednom smilje brala,
Il' je drugog milovala,
No svoga je za nos vela.

A na putu zmija ljuta
Savila se u svom krugu,
I upoznav svoju drugu
Ujede je dva-tri putâ.

Ali slušaj šta se speti:
Ljutica se mrtva pruži,
A sestra joj put produži,
I ujedca neosjeti.

Neznalica i sad mnije,
Da od zmije nema ljeka,
A zar nije naša seka
Sto put ljuća same zmije?

Koga ona zubom lati,
Tome bilje nepomože;
Nje te spasi višnji Bože,
Jer ćeš mani vrača zvati.

X. Y.

ivni pjevče da si takve ćudi:
Da ti srdce bije za slobodu,
Tko te nebi nosio u grudi?
Ti si bio dika svome rodu,
Dok nepriši tudjin zvjezde na te:
Dok za zvonce neizda Hrvate.

Jednom Popu.

(koji bi rado bio pjesnik.)

ijaj popo mjedena bakrača,
Bakrač dimi kad se s njime maše,
Ali n'jesi rodjen za pjevača,
Jer su pune plama pjesme naše;
Nije vrana sokolova leta,
Niti crna pamet za pojeta.

Djevojci F. K.

Nedovršiv dvajest godâ
Svi se tebi mali čine:
I plemići i gospoda;
Al kad mlado doba mine,
Kad postaneš stara cura:
Sjede kike, prazne vreće,
Otišla bi za pandura,
No ni on te onda neće.

Jugoslavenstvu.

Čudo djete, nenabijaj kabla,
Imenom se ponose Hrvati,
Ni jedan se iz njih neće zvati
Suha klipa od lipova stabla.
Čelično je srce u junaka
Hrvat neće na zastavi raka.

N. Svačijakoviću.

Ti si nadri-novinar,
Mažeš članke za dinar,
Nosiš kožu na pazar;
Dakle larmaj, lupaj, viči;
No pero ti istom liči
Kano oklop na djetetu
Ili sedlo magaretu.

Oče naš Gospe. L. R.

Ja sam strastno zaljubljena
I u popa i u djaka;
Dok još nebjeh zaručena:
Na godinu prije braka,
Još me onda ljubav muči,
I majka me doma uči:

»Budi vjerna i poštena,
Ali osim muža tvoga
K'o i svaka druga žena,
Ljubi ćerko i drugoga;
Primi svašto, što ti nudi,
A ni zakim nepoludi.«

Panslavizam.

Bunište je carstvo petla,
Kud se baca stara metla,
Stara metla, stara čizma
I ideja panslavizma.

N. N.

Sa demonskom pizmom, zlobom,
Sadit' ću ti ja nad grobom:
Bjeli glogić, crno trnje;
Ime će ti biti crnje
Nego da te vrazi čadje,
Jer što iska to i nadje.

Sadržaj.

Errata Corrige!

Strana	4	redak	1	mjesto	appreciée	čitaj	apprecié
„	4	„	2	„	elevées	„	élevées
„	10	„	27	„	spvaja	„	sdvaja
„	11	„	12	„	I	„	U
„	12	„	29	„	izmedju	„	izmed
„	19	„	33	„	ne	„	se
„	56	„	24	„	Sto	„	Što
„	30	„	16	„	žalje	„	šalje
„	38	„	17	„	to	„	ti
„	39	„	19	„	im	„	mi
„	39	„	29	„	njime	„	njim
„	40	„	1	„	sinširovo	„	šimširovo
„	50	„	24	„	jatanaga	„	jatagana.

Oglas.

Sljedeća djela mogu se dobiti u knjižari Albrechta i Fiedlera u Zagrebu:

Različite Pjesme prvog doba Danila Medića 6 p. t. u osmini, cjena 50 n. a. v.

Konrad Vallenrod junački epos A. Mickievicza preveo s komentarom Danilo Medić 6 p. t. u osmini, cjena 50 n. a. v.

Staatsrechtliche Stellung Polens, seine Vergangenheit und Zukunft im Gebilde der civilisirten Staaten. Wien 1873.

Na znanje.

Sljedeća djela ugledati će svjeta do konca rujna tekuće godine:

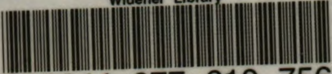
Različite Pjesme drugog doba Danila Medića 6 p. t. u osmini.

Der **„Panslavismus"**. Aus den geheimen Schriften eines politischen Flüchtlings. 15 Druckbögen in Oktav. Agram. 1873.

Die Parteien in Croatien und deren Bestrebungen von N. N. Pest 1873.

Hrvatskoj mladeži napisao N. N. u Pešti 1873.

Beleuchtung über die orientalische Frage. Agram 1873.

Widener Library
3 2044 077 610 756